

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب پېژندنه

امپراتور *ناول*	نوم .
سید ادريس *سادات*	ليکوال .
پخپله ليکوال	کمپوز .
طيب سکون	پښتۍ ډيزاين .
سعيد جواد	مرسته .
0731363201	د ليکوال شماره .
2023 / 2 / 29	چاپ کال .
https://youtube.com/@sadattv1?si=q6ITxJVPfU5_TkP5	چينل .
https://chat.whatsapp.com/HerXXDLt9tM75o1BpOrBFN	گروپ .

په خپل نوم د خپرولو حق يې هيڅوک نلري...

ډالی

دا ناول دې زما خوږو او زړه ته رانږدې والدينو ته ډالی
وي.

دا د هغوی د دعاگانو برکت دی، چې زه اوس د داسې
ناول په لیکلو بريالی شوم.

او ستاسې تر لاسو مې درورسوه.

الله تعالی دې ماته زما والدين او تاسې ته ستاسې والدين
ژوندي لري.

او خدای دې يې هيڅکله هم زموږ له سره نه کموي.

بیت:

امپراتوري د جهان تبه دې اجل ونيسي.

د امت سپين لاسونه ژبې دې يرغل ونيسي.

دلته راغلي جنگ بابلونكي دې لږ وپوښتل شي؟

څوك خو دې نر شي له غازيانو دې كابل ونيسي؟

پیل

د لمونځ وخت دی.

زمان خان یې له خوبه پاڅاوه.

سترگې یې وموښلې، د اوداسه په نیت یې خپلې مټې بډ وهلې.

بیرون په کلي کې د یخو اوبو شراخته د کلي یخه هوا او سره سیلی لگیده.

ژر. ژر یې اودس وکړ.

او په منډه یې په کور کې په چینجن پوزي باندې خپل لمونځ اداء کړ.

د سهار خړه وه.

او د کلي په لرې غرو رغو کې یو، نیم د لیوه اواز اوریدل کیده.

زمان خان خپل رب ته لاسونه لپه کړل:

یاربه!

لکه څرنګه چې دې یوه نیمه پیری مخکې صفویان د شاه محمود په لاس ذلیله کړي وو.

خدایه! وس یو بل شاه محمود پیدا کړه، تر څو د صفویانو د ملا تیر ورمات کړي.

خدایه! زموږ هیواد یو خپل واک هیواد وګرځوه.

یاربه! موږ خپل پخوانی نوم بایلی دی.

اوس نو د خراسان په نامه هېڅ هم د ځمکې پر سر نشته خدایه!

ته خو زموږ دا بې وسه هیوادوال دومره طاقتورکړې، چې دا څلور لوی قوتونه مات کړي.

يو دم غوغا گډه شوه!

زمان خان له كوره بيرون ووت!

ټولو خلكو له يو بل سره خبرې كولې.

زمان خان هم له يوه تن څخه وپوښتل:

ورور جانه! څه خبره ده، دا ولې نن په كلي كې شور دى.

هغه ورته وويل: ولې ته خبر نه يې؟

نه!

خبر شه پښتنو، تاجكو، ازبكو، چار ايماقو او تركمنو ډلو د كابل سيند په ورڅيرمه راغور، او بانډو، بلخ، كندز، اندخوى، سرپل، شبرغان، هرات، او بادغيس كې د نادر پر وړاندې د خپلواكۍ بيرغونه راپورته كړي دي.

زمان خان د دې كلي پوه او هوبښيار مشر دى، او د ټول هرات واگې په لاس كې لري.

د هرات ټول خلك يې يو موټى كړل، او يو لوى فوځ يې ورڅخه جوړ كړ.

تر څو دوي هم د خپلواكۍ بيرغونه راپورته كړي، او د خپل هيواد راتلونكى روښانه كړي.

په دى ورځ دوه تنه نايان د ابداليانو كلي ته راغلل، د همدې كلي خلكو ته يې خبر راوړ.

چې نورو ولايتونو كې مقاومت كوونكي په توپونو كښيناستل،

هر ځاى كې يې پاڅونونه غلي كړي دي.

كه چيرې تاسې دخپلواكۍ بيرغونه راپورته كړئ، نو فكر نكووم كه كوم تن دركې

ژوندى پاتې شي او نادر به تاسې ټول، لكه د خشاك وسوزوي.

دا دوه نفر ولاړل زمان خان د هرات ټول فوځ پخپل لاس كې ونيو.

خو د هغوی روحیه ډیره کمزورې شوې وه.

علت یې دا وو.

چې هغو دوو نایانو د دوې په دماغو کې سخته ویره اچولې وه.

او دا خبره رښتیا ده.

چې هغه وخت په ټول خراسان کې د شورشونو د غلي کولو لپاره سختې وینې تويې شوې خو چې یو ځای کې به یې د خلکو پاڅون غلی کړ.

بل ځای کې به ورته راولاړ شول.

زموږ د وطن والو سر کښې د هماغه وخت نه خلکو ومنله او تراوسه یې یادوي.

زمان شاه د خپلې پوهې او زیرکتیا نه په کار اخیستنې سره د ټول فوځ سر ور خلاص کړ، او د جنگ لپاره یې ښه قوي تابیا و نیوله.

زمان شاه د هرات ټول فوځ د صفویانو د دولت سره د ډغری وهلو په پار چمتو کړ.

په همدغې کال نادر هرات ته ترکمان صفي قلي خان راوليگه.

چې لښکر یې په توپچي ځواک او شوبلو هم سمبال وو.

ترکمان صفي قلي خان یې خاص د ابدالیانو د ټکولو لپاره هرات ته رالیگلی و.

د محمد زمان خان تر مشرۍ لاندی ابدالی ځواک روان شو.
زمان خان د خپلی کورنۍ سره مخه بڼه وکړه، ځکه د داسې یو لوی قوت سره د
جنگ نه وروسته د انسان ژوندي پاتی کیدل، هیڅ امکان نلري.
زمان خان خپل مشر ځوي زولفقار خان نه پرېښود، تر څو جنگ ته لاړ شي خو
مور یې ورڅخه منعه کړ.
زرغونه د زولفقار خان مور ډیره زړه وړه او پر وطن مینه میړمن ده، ځکه یې خپل
خاوند هم د جگړې څخه منعه نکړ.
ټول ابدالی فوځ د زمان خان تر مشرۍ لاندی تر کافر کلا پوری راووت.
تر څو مرثیه یې ورڅخه فارسیان ونه نیسي.
د صفویانو فوځ یې له کومې اندیښنې د ابدالی دام ته وغورځید.
هغه داسې چی، هغوي پخپله بغیر له کومې ویرې کافر کلا ته ننوتل، او یو دم د مخې
له لورې پرې یرغل وشو.
مخامخ جگړه پیل شوه.
د کارپوه ابدالی زمان خان ټوپک لرونکی ځواک، په صفوي لښکر کې اورونه بل کړل.
د درد زگیروي یې اسمان ته پورته کیدل، او د صفی قلی خان ټول لښکر د ماتې په
ویره کې شاته روان شو.
د کافر کلا څخه هر تن د تیختې په حالت کی وو. د اصفهان دولت ته دې جگړې
ډیر زیات تاوان ورساوه.
د صفی قلی خان فوځ درې وړې شو، او همدا فوځ یې د مشهد په لور تیختي ته اړ
شول.

ابدالیانو د یو ستر قوت د ماتولو په پار د الله اکبر ناری ووهلې.
صفي قلی خان چې د خپل فوځ ماته پخپلو سترگو ولیدله.
نو د ژوند څخه یې مرگ غوره وباله، پخپله هم د باروتو پر بگي کښیناست.
او اوري ور لاندی کړ.

خان یې درې ورې کړ.

1132 کال

کافر کلا هم هاغه پخوانی کلا پاتې نشوه.

او د صفي قلی خان او ابدالیانو جنگ په وینو سره او په اور توره کړه.
تر دې جنگ وروسته بیا نادر د ابدالیانو او خاصکر زمان خان سره کار ونه لاره.
زمان خان دوه نیم کاله ښه په ارامی برم او عزت سره په خپل هرات حکومت وکړ.

په کال 1135 کی

ابدالی احمد شاه وزیگید.

خو په همدی کال یوه بده پېښه رامنځته شوه.
او هغه دا وه:

چې په همدې کال کې یې پلار له لاسه ورکړ.

د احمد خان د خپل ژوند لیکنه:

زما پلار په همغې بدبخته کال وفات شو، په کوم کال کې چې زه دې بې خونده نړۍ
ته راغلم.

کاش چې نه وای راغلی.

زما پالنه زما مور زرغوني او زولفقار لالا په غاړه واخيسته.

زه تر ډیره وخته پدې نه پوهیدم، چې زما پلار وفات شوی.

او ذالفقار لالا می مشر ورور دی.

ځکه د هغې په شتون کې ما هیڅ د پلار کمې ندی محسوس کړی.

په لنډه معنا;

ما چې د خپل پلار په توګه پیژندلی دی، هغه ذولفقار دی او مور مې زرغونه ده.

خو وروسته مې په هر څه باندې سر خلاص شو.

زما پلار زمان خان د ټول هرات د خلکو واکمن ؤ.

ترکمان صفی قلی خان ته د ماتې وروسته ورسره نادر هیڅ کار ندی لرلای،

او خپله واکمني یې په بڼه ډول سمبال کړې وه.

وس نو زما وار وو، تر څو د خپل پلار ځای ونیسم.

که څه هم زما د ورور زولفقار د دې واکمنۍ او مشرۍ سره هیڅ شوق نه وو.

خو بله لار نه وه، هغه ته قسمت په غاړه کې وراچولې وه.

زما د پلار له مړینې یو کال وروسته مې مور زه او ذولفقار له هرات څخه، راوویستؤ.

هرات ورته بدبخته ښکاریده، فکر یې کاوه.

چې د بدبختۍ تر ټولو لوې لامل یې همدا هرات دی.

ځکه مور دواړه یې په فراه کې خپل مشر ورور علي مردان خان کره بوتللو.

مور دواړو خپل ژوند په فراه کې پر مخ بیولو، ښکلی وخت ؤ.

زه چې کله پنځه کلن شوم ماما مې مردان خان بوتلم مدرسه کې یې واچولم.

زما د قران مجید سره ډیر شوق وو، ځکه مې په ډیر کم وخت کې زده کړه.

خو هر کله چې زه د اتو کالو شوم، ماما مې هم وفات شو.

ډیره سخته وه خو ژوند په یو حال نه پاتې کېږي.

بس نور چاره مو نه وه.

ذولفقار ورور راته وویل:

وس نو نور دا ځای زموږ لپاره بڼه ندی.

ځکه چې دا مهال د هرات ټول ابدالیان د نادر تر ولکې لاندې دي، او فراه ته هم نادر راتلای شي.

او امکان لري، زموږ د پلار بدله اوس هم د نادر په زړه کې وي.

او موږ به ورنه په امن ژوند هیڅکله هم ونکړو.

بس ما او ورور مې قندهار ته روان شو.

موږ بڼه په حیا او عزت قندهار ته ولاړو، او هلته مو دوه درې ورځې تیرې کړې.

په څلورمه ورځ د شاه حسین عسکر راغلل، زموږ د کور دروازه یې راوتکوله زه ورغلم چې ومې کتل:

عسکر وو زه او ورور ذولفقار یې ونيولو.

1731 کال:

بس زندان مو ځای شو.

فکر کووم د شاه حسین هم زموږ د پلار سره په څه خبره دشمني وه.

د زندان په دور کې مور شکنجې لیدلې خو پدې نه پوهېدو چې دا زورونې ولې گورو.

په دومره کم عمر کې د زندان د سختې تیروول ډیر سخت دي.

خو څه به مې کړي وای.

بله لار نه وه، خپل وطنوال راته خدای دښمن وگرځاوه.

زموږ نوره هیڅ هیله نه وه بس همدا مو فکر وو، چې ټول عمر به مو دا زندان ځای وي.

او ما فیصله وکړه که چیرته هر چا مور له دې ځایه وباسلو.

زه به ټول عمر ورسره کومک کووم او احترام به یې کووم.

شاه حسین هم هره ورځ راته مور سره به یې د پخوانۍ عقدې خبرې کولې.

بس زموږ هم څه

چاره نه وه.

ماته به یې ویل:

احمد خانه! زمان خان چې مور سره څه کړي دي.

د هغې تاوان به ته راکوې.

کال: 1731

په 1731 کال کې مور د شاحسین هوتک په زندان کې ولویدلو.

د هغه شکنجې ډیرې سختې وې، وخت تېرېده.

ما یوه ورځ په همدې زندان کې یو ځوان هلک ولید.

خفه او خواشینۍ په زندان کې ناست وو،

زه یې هم خواته ورغلم.

ورسره کښیناستم.

دا مهال شپه ناوخته وه، زمور پښې او لاسونه زولنو نیولي وو.

خو د گرځیدلو طاقت مو وو.

په دالان کې د پرټې لیمڅي نه خوړین بوي لتیده.

تکه توره تیاره وه.

صرف په کرکې کې د سپورمې رڼا لږه رانوتې وه.

د ښیښې نه په اسمان کې تلونکې وریځې داسې ښکاریدې، لکه ډیرې نیکمرغې چې وي.

په ازاده فضا کې مزل کوي، خوند اخلي، انسانان گوري او فنا کیږي.

د هر مارغه د منظر په لیدلو سره به مې صرف ذهن ته همدا راتلل:

شکر چې دا مارغان خو آزاد دي.

ایله دا وخت ماته معلومه شوه.

چې په قفس کې وخت تېرول، خومره سخت دي.

ځکه مې فیصله وکړه، چې هر کله د ماما کره ولاړم.

لومړی به هاغه کوترې خوشې کووم، چې ماما مې په قفس کې ساتلې دي.

په خواکې ناست زلمي ته مې سلام وکړ.

د حال پښتنه مې ورڅخه وکړه.

خپل ځان یې بیخي ښه وښوولو، خو څهرې یې له ورايه دا ویله، چې هلک ښه په

غمونو کې ډوب دی.

هلک وویل:

ژوند هر چاته د ښه کیدو موقعه هم ورکوي او د ماتیدو وخت هم پرې راولي.

بس هر وخت چی دې موقع پیدا کړه:

ووزه ژوند وکړه.

او خپله ازادي دی په دایمي ویاړ بدله کړه.

ما ورځینې وپوښتل:

وروره ته څنگه دلته راغلی یې.

سور اسویلی یې وکیخ

ویل یې؛

کیسې ډیرې اوږدې دي.

خو لنډه به درته دا ووايم, چی دا زندانونه د گناهکارانو لپاره ندي جوړ شوي.

بلکې څوک چې ددې دولت خلاف وي، هغوي به پکې اوسیري.

واقعا دا هلک ډېر هوښیار وو.

خوزه ترې تر اوسه پورې کشر وم.

او عمر مې څوارلسو کالو ته رسیده.

ما داهلک ډېر وغږاوه، خو اصلي قیصه یې نه کوله.

اخر کي هلک په ژړا شو او خپله قیصه یې داسې پېل کړه.

زه د هرات ابدالي يم.

که فکر ته مو راشي زمور ابداليانو په هرات کې یو څه وخت مخکې

"ډیر وخت نه!

څوارلس کاله مخکې،

نادر او صفی قلی خان ته ماته ورکړې وه.
هغه وخت زما پلار د زمان خان نږدې ملگری وو.
زمان خان به له همغې سره په ټولو چارو کې مشورې کولې.
داسې نور خلک هم وو، خو ډیر اعتماد یې زما په پلار درلود.
یوه ورځ شاه حسین هوتک ورته څه ډالی وروپېرلې.
او په ډالېو کې یې یو لیک هم ورولیږه.
تر څو هرات هوتکیانو ته په حواله کړي.
خو زمان خان ورته ډیر کرک ځوابونه ورکړل،
ورته یې وویل؛
مور د اصفهان په رقم ستر قوت ته ماته ورکړه.
ته څه فکر کوی.
چی تاته به داسې په اسانه وسلې کیږدو.
لیکوال:
دا وخت د نړۍ په سر د افغانستان یا خراسان په نوم هیڅ هم نه وو.
او افغانستان ټول تجزیه شوی وو.
افغانستان د پرديو تر تسلط لاندې یو پې ګانه موجود وو.
هرې خوانه پری، پردي حکومتونه واکمن وو.
او نوی نسل خو بیخي پدې هم نه پوهیده، چی مور هم یو خپلواکه هیواد یو او
وطن مو خراسان نومېږي.
پدې نوم هیڅ هم د ځمکې پر سر نه وو.

مطلب خالي خلکو د غلامی ژوند تېروه.

او تر دوو پېړيو پورې چا د خپلواکي د جام نه يوه څکه هم نه وه کړې.
هماغه وو.

چې د شا حسين هوتک زموږ د کورنۍ او د زمان خان د کورنۍ سره واوريدله.
او ريشتيا خلکو ويل;

چې د زمان خان د کورنۍ غړي يې هم بنديان کړي دي، خو د زندان معلومات يې
نشته.

چې چيرې يې وړي دي.

ماورته ترخه موسکا وکړه!

او په وړه خوله مې ورته دا لويه خبره وکړه.

چې د هغه زمان خان کورنۍ يوزه يم او يوه مې ورور دی.

چې شاته د ټانکۍ سره په خواکي بیده دی.

هلک هک حېران شو،

لکه ورک څه چې يې موندلي وي ژبه يې ودریدله.

ما ورته لږې څه اوبه راوړې.

هغه يې وڅښلې بيا يې وويل;

ستا نوم څه دې.

ماورته کړه:

زما نوم احمد خان دی، او ورور مې ذولفقار خان نومېږي.

ويل يې:

خه ډير بڼه گوره زه تاسو ته يوه ډيره اړينه او ضروري خبره لرم، په منډه ورشه او ورور دې راپاخوه.

زه لارم!

ذولفقار ته مې اواز وکړ، هغې هم ژر ژر مخ ومينځه او راغې.
دې هلک مور ته وويل:

گوره احمد خان او ذولفقار خانه!

زه ستاسې په گټه درته يوه خبره کووم.
هغه داده چې!

د هغې د خبرې شروع کولو نه مخکې ما ذولفقار ورور ته دا سړی پوره وروپېژانده.
سړي وويل: نادر وس هم ژوندي دی.

او همدا تاسو پسې گرځي که چيرې هغه خبر شي چې تاسې دلته ياست.
نو هغه ضرور دلته راځي.

خو اصلي خبره داده چې هغه تاسو دواړو ته اړتيا لري.

هغه ستاسې پلار ليدلی او ستاسې په هوښيارتيا هم باور لري.

هغه پوهيږي که تاسې ورسره شې نو د هغې د واکمنۍ لمنه به نوره هم اوږده شي.

او تاسې کولای شې چې د خراسان هاخوا سيمې لکه:

پنجاب، ملتان، لاهور، او همداسې نورې سيمې د هغې په امپراتورۍ کې شاملې کړې.

نو تاسې داسې وکړې چې په يوه طريقه خبر تر نادره پورې ورسوې.

هغه به ستاسې لپاره ضرور راشي.

او تاسې له دې تور دوزخ څخه لومړی مو خدای وباسلی شي او بیا نادر يې وسيله ده.

ما او ذولفقار پلان جوړ کړ، چې څنگه تر نادر پورې خبر ورولیږو. زما ذهن ته یوه مفکوره راغله!

خو ویلی مې ځکه نشوه چې مشر ورور ذولفقار خفه نشي. ځکه زه ډیر کوچنی وم او د هغې خفګان مې هیڅکله هم نشو زغملای. ډیر په سختۍ مې ورته وویلي، چې ورور زه یوه مشوره لرم. هغه راته بغیر له کوم ځنډه وویل: زر زړې راته وایه هله چې نور وخت په دې تور دوزخ کې نشم تېرولای. ما ورته داسې مشوره ورکړه چې؛ سباته د دې زندان څخه یو فرد خارجیږي. نوم یې راته یاد ندی خو، که موږ هغې ته خط ورکړو. آیا هغه به یې تر نادره ونه رسوي. ذولفقار وویل؛ واه څومره خکې مشوره، دې خبرې ته خو زما هیڅ فکر نه وو.

ما چې لیک لوست په مدرسه کې زده کړي وو، نو ژر ژر مې خط ولیکه. ذولفقار به راته ویل، ما لیکل،

هر کله چی پوره شو.

هغه نفر چی له زندان خخه خارجیده، هغی ته مو ورکړ.

خو هغی مور پورې ملنډې ووهلې.

او ویل یې:

نادر چی د ټول اصفهان خښتن او وس د لوی امپراتوری درلودونکی دی.

ته غواړې هغی ته زه دا خط ورکړم (!)

هغه لکه چی زما د تره ځوی دی (!)

خو راسره یې ونه منله.

ډیرې زاری مو ورته وکړې.

خو ریشتیا هم یو بیګانه انسان به څنګه د زمانې تر شاه پورې خط رسوي.

دې سړي خو دخط وینه وړه.

خو یو څه وخت وروسته یو بل تن له زندانه خارجېده.

دې کس داخط بڼه په مینه جیب کې کیښود.

او ژمنه یې وکړه،

چی دا لیکنه به ضرور په نادر لولي.

او نور یې هیڅ ذمه واري پخپل ځان ونه منله.

خو وپي ویل:

چی دا خط به ضرور په نادر لولم.

سړی ولاړ،

او مور په زندان کې د خپل خط جواب ته سترګې په لار پاتې شو.

شه وخت تیرشو، خود نادر هیخ معلومات ونه شو .

یوه شپه زه بیده وم.

یو دم می دیو غت شی آواز تر غوره شو.

راپاخیدم په منډه د زندان د اوسپنې مخې ته ودریدم.

دلرې خای نه مې کتل چی؛

سخته جگره روانه وه.

اود سلطان حسین هوتک مخالفین د کامیابی په حالت کې و.

زه پوه شوم، چې نادر راغلی دی.

په منډه مې ذولفقار راپاخواه، مور خالی موقع لیدله.

تر خو وختو.

اود نادر له عذاب شخه هم په امن کې شو خود نادر عسکرو مور ونيولو.

په همدې کال (1338) کې نادر افشار زموږ د ژغورلو لپاره راغی.

ټول کندهار سره یې پخپله ډغره ووهله، مور دواړه ورونه یې مازنداران ته ولېگلو.

هلته به مو د بادشاهانو په رقم ژوند کاوه.

د شاه په ماڼۍ کې اوسیدلو، خدای تعالی (ج) راته د ډیرې سختې وروسته راحت راپه برخه کړ.

او یو کال مو مسلسل نادر ته په همدې ځای کې انتظار وکړ خو، هرڅومره به چې نادر ځنډېده مور به خوشحالهېدو،

ځکه که نادر راشي نو،

زموږ به په جنگونو سر شي.

او بیا به بله لار نلرو.

په همدې ماڼۍ کې یو اشپز اوسیده.

هغه به اکثر زما کوټی ته راته ماسره یې بڼه ساعت تیر و.

هغه ځکه چې زما او د هغې عمر یو شان وو،

او هغه پوهان وایي؛

چې هغه ملگرتیا هیڅکله هم سر نه نیسي چې د دوو ملگرو عمر پکې یا د یو بل نه ډیر وي، یا کم وي.

دا اشپز هلک داد الله نومیده.

دی پخپله افغان وو.

خو مازنداران ته یې په ظلم زیاتي او جبر راوستی و.

ده به په اصل کې، خوندور خواږه پخول.

ځکه د نادر زړه ته لویدلی و.

یوه ورځ ما سهار وختي قرانکریم لوسته.

زه په ماڼۍ کې ازاد وم.

هر ځای ته چې به مې زړه غوښتل ولاړ شم,
اجازه وه راته...

ځکه نو;

په همدې سهار مې دروازه راتک - ټک شوه.
ما قرانکریم په قلاړه بند کړ.

ورپاڅېدم د دروازې زلفې مې خلاصه کړه.
چې ومې کتل تور دادالله وو.

لاس کې یې خوندور خواړه وو.

لکه د پسه غوښه وریځې او همداسې نور...

دایې په لرگین لوبني کې اچولي و.

او خاص زما لپاره یې چمتو کړي ول,

زه ورته کښیناستم د سهار ناشته مې خه په مړه گڼده وکړه.

اخر کې دادالله د جیب څخه د پاپيروس کاغذ راوباسه.

هغه یې راته راوړ او ویې ویل;

گوره احمد خانه!

زه په تا باندي، د خپل مور او پلار څخه هم زیات باور کووم.

ځکه کومه خبره چې زه اوس تاته کووم، هغه که زما مور او پلار واوري هم.

ما به ژوندی پریږدي.

ما ورته وویل:

ووايه وروره څه خبره ده.

ویل بی:

په اخیری منزل کې د نسیم الله په نوم یو سړی اوسیری.

ما ورته وویل:

خا.

ویل بی:

د هغه یوه لور ده سحر نومیری.

ما ورته وویل:

بس بس پوه شوم یاره!

مخکې دې ولې راته نه ویل;

په داسې وخت کې چې یار _ یار ته په درد ونه خوري,

نور به کوم وخت کې په درد خوري.

ته بې غمه شه ته دې تر غرمې خپل کار وکه,

زه به داخط تر غرمې پورې وخپل ځای ته ورسوم.

داد الله ووت.

په همدې ورځ ذولفقار بیرون وتلی وو.

ویل بی;

چې, نن نادر راځي او زه به د هغې سره وگورم, ته همدلته پاتې شه.

ماته وس نو ډیر لوی کار را په غاړه و.

خور, زه خبر!

توگل په خدای"

اخيري منزل ته راکېوتم, دروازه می ټک_ټک کړه.
پخپلو جامو, گیره, او پټکي می لاس کش کړ.
یو سړی راووت.
ما ورته وویل: اسلام علیکم!
زه ابدالی احمدخان یم, هغه راڅخه مخ واړولو.
او بېرته خپل کور ته وگرځید.
دروازه یې راپسې رابنده کړه;
هک حیران شوم.
چی دا څه رقم سړی ؤ.
او زه به دادُ الله ته څه جواب ورکووم.
یو ځل بیا می دروازه ټک_ټک کړه.
داځل دروازې ته یوه انجلی راغله, فکر کووم پښتو یې زده وه.
ځکه راته یې وویل;
وبښی ورور ستاسې د قوم سره زما پلار جان دښمني لري.
د هغه درې زامن د ابدالیانو سره په جنگ کې وژل شوي دي.
او که بیا دې,
د هغه دروازه ټک_ټک کړه.
امکان لري چې هغه مو ژوندی پرېږدي.
ما ورته کړه:
خوړې!

ستاسې خبره سل په سلو کې سمه ده.
خو ماته داډالله یو خط راکړی، زه صرف راغلی یم.
تر څو هغه خط تر تاسې پورې در ورسوم او بس ویل یې؛
خا هله زر زر کوه خط راکه.
چې پلار مې ونه گوري.
خط مې ورکړ!
او په خوشحالی خپل اطاق ته راغلم.
په همدې ورځ؛
داډالله راته، د خپلې مینې قیصه وکړه.
واقعاً چې د لیلې او مجنون د قیصې څخه که زیاته نه وه نو کمه هم نه وه.
قیصه به یې زه دلته ولیکم!
خو، که د چا یې لوستلو ته زړه نه کیري.
نو، تر (***) دې علامې وروسته د ناول نوره برخه ده.
خو ویې لولی واقعاً چې دې کیسې د ناول خونده، ور برابر کړی دی.
*

زه نادر خان پوره اته کاله مخکې دلته راوستی یم.
مور په خپل کلي کې نیان وو.
او په ودونو خوراکونو کې به مو خوندور خواړه پخول.
او خلکو ته به مو، نوي خبرونه راوړل.

او کله کله به مو خلکو ته وېخته هم جوړول.
ځکه چې د نیاو همدغه وظیفه وي.
وختونه تېرېدل.
یوه ورځ خبر راغی;
چې نادر د خراسان په هر ولایت کې ظلمونه شروع کړي دي.
او هر ولایت نه ورپسې پاڅونونه راوتې دي.
مور دغه خبر تر کلیو، بانډو او خلکو پورې رساوه.
او د کلي ملکانو به مور ته خپل قلنګ راکاوه.
نادر ریښتیا هم په هغه وخت کې ډیر زیات ظلمونه شروع کړي وو.
یو وخت مور اصفهان ته راغلو،
تر څو نوي خبرونه واخلو؛
او خراسان کې یې تر خلکو پورې ورسوو.
همداسې مو وهم کړل.
ټول خبرونه مو راغونډ کړل.
خو چې راتلو، یو نفر راباندی غږ وکړ؛
چې، که چاته ښکلی پخلی زده وي.
نن د لوی پاچا د زوي سنت گري ده،
که لوی پاچا د چا پخلی خوځ کړ.
نو، په بدل کې به یې ډیر څه ترلاسه کړي.
ما ورته وویلې چې زه یې کوم.

او که لوی پاچا مې پخلی خوځ نکړ، نو بیادې ما زنداني کړي.
زه ټولو خلکو ډیر په درنښت هغې میلستون ته وروبللم.
دا میلستون د لوی بادشا یا نادر افشار په شاهي ماڼۍ کې وو.
ډیر عالی میلستون یې جوړ کړی وو.
فکر کووم دا ورته د خپلو پخوانیو مشرانو نه پاتی ؤ.
لکه;

شا حسین صفوي, اسماعیل صفوي, او همداسی نور.
په دیوالونو یې هر ډول نقاشیانی شوې وې.
د شاه حسین انځور هم په یو دیوال نقاشي شوی وو.
رقم رقم ډیوې یې پدې ماڼۍ کې بلې کړې وې.
ما ورنه پوښتنه وکړه;
آیا هغه همدا ماڼی وه,
ته چې یې وس یادونه کوي.
ویل یې نه!

هغه ماڼی شاهي ماڼی ده, تاسې خوي دلته مازندانان ته راوستي یاست.
دلته صرف شاهي میلمانان اوسیري, هغه ماڼی کې اوس هم لوی بادشاه اوسیري.
ما ورته وویل:
خا مخکې قیصه کوه.
ویل یې:

پدې ماڼی کې ما پوره سل دیگونه باندې کړل او ټول وخورل شول.

زه د هماغې بدبختې ورځې څخه د نادر اشپز شوم.

ددې پر ځای چې ماته انعام راکړي.

زه يې خپل غلام وگرځولم.

خو څه وه؛

يو څو ورځې وروسته راسره يوه انجلۍ مخ شوه.

فارسي کې يې څه خبرې کولې.

خو زما سر پرې خلاص نشو،

په اخر کې يې پښتو شروع کړه.

ويل يې:

آيا!

تاسې دلوی بادشاه اشپز ياست؟

ما ورته وويل:

هو زه يم،

چې تاسې خو ډير خوندور خواړه پخوۍ.

ويل يې:

چې دا به ماته هم رازده کوی.

ما ورته وويل:

ولې نه، په دواړو سترگو

دا انجلۍ به هره ورځ راتله او زما څخه به يې چل زده کاوه.

هممم!

نه چل پي نه زده کاوه.

بلکي!

که د چل زده کولو لپاره راتلای.

نو په هماغه لومړۍ ورځ هم چل زده کېده.

خو دابه راتله صرف زما د دیدن لپاره،

تر څو ما وگوري.

زما څهره ډېره بدرنگه وه تور وم.

خو مخ مې نوراني وو.

او د انجونو تنده پرې ماتېده.

او اکثر انجونې د هلک بڼایست ته نه گوري.

بلکې د هغه کرني، اخلاق او کارگردگي خوښوي.

دا انجلۍ په ما مړه_مړه وه.

خو دا څو ورځې مخکې چې پي تاسی دلته راوليگلی.

نو لوی باد شاه زه هم دلته راوليگلم.

زما زړه ډیر سخت تنگ وو.

او بغیر د سحر نه راباندې یوه لحظه هم نه تېرېده،

بس سحر ته به مې لدې ځایه خطونه ورلیکل، خه وو.

هغې هم په کومه طریقه خپل پلار راضي کړی وو.

او ستاسې د راتگ په دویمه ورځ هغوي هم راغلل.

خو ما هیڅ چالاکي نشوه کولای.

ترخو تر هغی پوری دا خط ور ورسوم, ځکه هغوي د مانی په اخر منزل کې وو.

او هغومره ماته اجازه نه وه, چې ولاړ شم.

نو له تا څخه نړۍ_نړۍ مننه چې زما دا کار دی وکړ.

او دا احسان به دې, زه تر مرگه هم هېر نکړم.

ما ورته وویل:

پدی کې د احسان څه خبره ده.

یاره! ملگری مې پې چې ستا لپاره دومره نکووم, نور به یې د چا لپاره کوم.

په همدې ورځ ذولفقار راغی.
ویل یې چې نادر په ملتان، پنجاب، او کشمیر یرغلونه کړي دي.
خو د خراسان قواوې ورسره هېڅ همکاري نکوي.
مور باید ځانونه تکره کړو!
او د نادر د احسان بدله باید چې په احسان اداء کړو.
د ذوالفقار فکر دا وو.
خو ماسره د خپل هېواد غم وو.
ما به ویل:
چې کله به مې د خپل هېواد پخوانی برم او عزت لاسته راوړم.
او کله به د خپل هېواد پولې په ټولو نړیوالو په رسمیت پیژنم.
دا خبره مې د پلار په یوه کتابچه کې لوستلې وه، په هغې کتابچه کې زما د پلار تر ټولو
لوې ارمانونه لیکل شوي و.
یو پکې دا هم وو چې
(کاش خراسان په نړۍ کې داسې هیواد شي،
چې د نړۍ هر هیواد ور څخه ښار وڅوري.
او د جنگ په ډگر کې ورسره،
تل د ماتې وېره وي.)
بله مهمه خبره یې دا وه چې:

(که ژوندی وم نو ضرور خپل هېواد یو خپلواک هېواد گرځوم.
او که مړ وم.

زما بچیان او لمسیان دي پي راوگرځوي.)

دې خبرو، زما په وجود کې یو ډول جوش پیدا کړی وو.

په هر حال زه دا مهال اتلس کلن شوم.

د نادر په فوځ کې مې مکتبي زده کړې وکړې.

او تر ډیره بریده مې، خپله خواري کوله.

بس خالي د موقع په انتظار وم،

چې خپل افغانستان راوگرځوم او د پلار ارمان مې پوره کړم.

یو څه وخت همدلته پاتې شوم.

خو وروسته پي د فتوحاتو لپاره یو یو ځای ته لیکم.

او وړه ډلگي به راسره وه.

ځکه چې تر دې مهاله راباندې د نادر پوره یقین نه وو.

خو، هر کله چې نادر (مور به په لوی بادشاه نوم اووه.)

له هند څخه بریالی راغی.

او په مشهد کې پي ځانته جشن ونيوه، تر څو خپل زړه خوشحاله کړي.

ځکه د هند فتحه یوه لویه کارنامه وه.

په هماغه ورځ پي زه د (نورمحمد خان علیزي) په فوځ کې شامل کړم.

خدای شته دی!

دې چارې پي ماته خوند هم رانکړ.

خو بله چاره نه وه.
 په دې ورځ په مشهد کې خه غوبل وو.
 رقم_رقم نڅاگراني نادر ځانته راغونښتي وې.
 هر ډول شراب يې, مخې ته پراته وو.
 ټولو وزيرانو او د منصب څښتنانو يې خپل زړونه پدې ورځ بڼه خوشحاله کړل.
 نادر افشار سخت بدرنگه وو.
 يوه نڅاگره نادر ته ورغله،
 ورته يې وويل;
 د لوی بادشاه حضور ته دې سلام وي.
 هغې ورته په نشه کې د سلام جواب په زنگيدلي اواز ووايه.
 نڅاگرې نادر ته وويل:
 پاچا سلامت خدای تعالی چې حسن ويشه تاسې چيرې واست.
 نادر ورته نری موسکا وکړه, د خپل تندي څخه يې د نشې گونځې لرې کړې.
 يوه وريځه يې د غرور په ډول وچته کړه.
 ورته يې وويل:
 په کومه ورځ چې الله تعالی حسن ويشه!
 په هغې ورځ تاسې ولاړی, د حسن په صف کې ودریدی او زه دبخت او طالع په
 صف کې ودرېدم!
 وس وگوری.
 ستاسې په رقم بڼکې او حسندهاره نڅاگرې پېغلې زما د بخت او طالع غلامانې دي.

او که وغوارم داسې پي وژنم.
چاقويي راوباسه:
اوپه ډک محفل کې پي
د انجلی په مری کش کړ!
په ټول محفل کې خاموشي خپره شوه.
هيڅ چا خبره نشوه کولای.
نادر د مېو د اوبو ډک جام په سر وپراوه.
او د خپلو وزيرانو او سلاکارانو سره د خپلې خونې په لوري ولاړ.
د نادر دې غرور راته هيڅ خوند رانکړ.
او ذوالفقار چی دا هر څه ولیدل، هغه ولاړه هرات ته، او خپل عادي ژوند ته پي
ادامه ورکړه.
زه د نور محمد خان عليزي تر قوماندې لاندې، ارمنستان او داغستان ته وليکل
شوم.
تر څو د نادر په قلمرو کې دا سيمې هم شاملې کړو.
ما ټول اسباب د سفر برابر کړل.
دا مهال زه يو عادي سرتيري نه وم، بلکې وس هم راسره خپل قطعات موجود ول.
په داغستان کې مو د جنگ اراده نه لرله.
خو د شپې له خوا راباندې دښمن برید وکړ.
د نور محمد ټول فوځ پي خراب کړ،
او هغوي ټول اړ ول چی شاتگ وکړي.

خو ما خپله قطعه تياره كړه.
زه پخپله هم د دښمن منځ ته ورگډ شوم.
بس د دښمن سرونه به مو لكه د غنمو په رقم ربېل.
د نور محمد فوځ چې زموږ جذبه وليده.
نو شاتگ يې پرېخود.
او جنگ ته يې راودانگل په دې جگړه كې نور محمد خان سخت ټپي شو.
او ددې جگړې مشري تر اخره پورې ما وكړه.
دښمن هيڅ په ميدان كې ښكاره نشو.
او د خلكو په كورونو ننوتل ځانونه يې پټ كړل.
زه په هغه غټ فيل باندي كښيناستم.
كوم چې د نور محمد خان وو، نور محمد خان يې د درملني لاندي په همدې ځای كې ونيو.
او موږ د تخت اوتاج نيولو لپاره شاهي ماني ته روان شو.
تر شاهي ماني پورې دومره لار نه وه.
خو د فيل مزل ډير سلو وي.
دا لږه لاره راته ډيره زياته اوږده شوه.
د شپې يوه بجه وه چې شاهي ماني ته ورسيدو .
د داغستان شاهي ماني د ډير شهرت درلودونكې وه.
ما كله فكر نه وو كړې، چې زه به دا ماني دومره په اسانه فتحه كړم.
خو فتحه يې هم دومره اسانه نه وه.

د داغستان فوځ ختم شوی او تختیدلی وو.
ډیر لږ خلک یې د شاهي مانی د ساتلو لپاره پاتې وو.
شاهي مانی ته یې ځنځیر لگولی ؤ.
فیل ځغلوونکي فیل ته حرکت ورکړ.
د فیل د لومړۍ ډغرې سره شاهي دروازه خلاصه شوه، او کوم عسکر چی پکې ول.
ټول تسلیم شول.
د مانی تر تالاره پورې ورسېدلو.
د داغستان حکمران راته تیار په تمه وو.
د شاهي احترام له مخی زه ورته نېغ ودرېدم.
او داسی الفاظ مې له خولې څخه راوباسل.
بناغلی حکمران صاحب!
امکان لري قدرت به ستاسو د حکومت نیټه همدومره ټاکلې وه.
زه پدې خوشحال یم.
چې ستاسې په هیواد کې زیات جنگ ونشو.
او ملکي وگړو ته مو هیڅ زیان ونه رسېد.
وس نو باید زه ستاسی تاج لوی بادشاه نادر ته ورسوم!
ځکه دا د هغه غوښتنه ده.
تاج مو یې له سر څخه کوز کړ.
دلته مو د همدې داغستان نفر چې پخوا زمور جاسوسان وو.
د حکمران په توگه وټاکل.

د دوې وسایلو زموږ ملا نوره هم قوي کړه.
داغستان د نړۍ د لویو طاقت لرونکو هیوادونو څخه وو.
او د نیولو گټه یې داوه چې د نادر امپراتوري ورسره تر ډېره حده قوي کیده.
له دې سترې بریا څخه وروسته زه د نادر د خاص فوځ مشر شوم.
نور محمد خان هم زموږ د لاس لاندې عسکرو کې و شمارل شو.
د همدې ورځې په سبا نادر ماته د ارمنستان نقشه راکړه.
ترڅو د جنگ لپاره هلته ولاړ شو.
او ارمنستان هم د نادر په قلمرو کې شامل کړو.
نادر په ما تر خپل ځانه زیات باور درلود.
نه پوهیږم ولې خو داسې معلومیده راته لکه نادر چې پوهیږي.
چې زه به ضرور ورته د هر جنگ
کامیایي راوړم.
د ارمنستان سره په جگړه کې مو ډیره قرباني ورکړه.
خو اخر هم مخالف لوری تسلیم شو.
او موږ خدای کامیابه کړو.
له دې فتحې څخه وروسته یو ځل بیا د نادر فکر زما طرفته شو.
ماورنه غوښتنه وکړه;
ترڅو ما د ټول افغانستان د فوځونو مشر وټاکي.
تر څو د افغانستان سرتیري هم د نادر د گټې لپاره وکاروم.
خو نادر نه منله.

ځکه چې نادر د هرڅه باور راباندې کاوه.
خو د دې څه باور يې نه درلود.
خو هرڅنگه چې وو.
زه يې اخر د خپل افغان فوځ مشر کړم.
پدې ورځ زما خوشحالي د اختر د ورځې څخه هم ډیره وه.
ځکه زما ارمان همدا وو;
چې د افغان فوځ مشر شم.
او د خپل پلار ارمان پوره کړم.
له دې څخه وروسته زه په هرات کې د ټولو ابداليانو هزاره وو او اېماقو فوځونو
منځ کې مشهور شوم.
مطلب په لږ وخت کې مې ډير زيات شهرت پېدا کړ.
په لار کې چې به هر نارينه او مېرمن کتلم.
گوته به يې راته نيوله, چې هاغه ابدالي احمد خان دی.
د ټول افغان فوځ مشر زه دا مهال په يوه معنا د ټولو افغانانو حکمران هم وم.
ځکه چې فوځ د چا په لاس کې وي.
هغه ته د حکمران درجه هم ورکولای شو,
خو زه د عامو خلکو په رقم گرځيدم.
ځکه چې د شاهي اصولو څخه ناخبر وم.
او دا هم راته معلومه نه وه چې, د فوځ د مشر څه حيثيت وي.
ځکه نو نادر بېرته اصفهان ته وغوښتلم.

هلته مې د شاهي اصولو سره سره د نادر شاه افشار ډير پټ رازونه هم مطالعه كړل. او د شاهي اصولو پټ رازونه چې بايد هېڅكله هم ملت ته افشا نشي. هغه هم ياد كړل د دربار ژوند د عادي ژوند څخه ډير فرق لري. ځكه كه چيرته يو مشهور او ملت ته ريښتيني خدمت كار فرد بېرون په لارو او كوسو كې د عادي انسانانو په رقم وگرځي. نو دښمن ته ډيره ښه موقع برابريږي. تر څو ورڅخه ټك پورته كړي او ختم يې كړي. بايد داسې خدمت كار شخص پټ وساتل شي، تر څو د ښكار خوړونكي دښمن ښكار نشي. زه يوځل بيا د دادالله سره مخامخ شوم. هغه وس هم په هماغه ځاى كې د نادر سره اښپز وو. ما ورسره روغبڼ وكړ. ويل يې:

ياره احمد خانه تر څو پورې به د نادر سره پدې شاهي زندان كې شپې سبا كووم. ته راته څه لاره برابره كړه كنه، ترڅو دواړه لدې ځايه ولاړ شو. ماورته وويل:

ياره ته بې غمه شه. انشالله سبا زه زم او تا به هم يوځاى له ځان سره بوزم. ته بايد ماسره په ټولو چارو كې مرستيال واوسې.

صرف همدا يوه ورځ صبر وكړه.
نور مو هم ډير مجلس سره وكړ.
د ميني په اړه مې ورڅخه وپوښتل:
ډير خفه وو .

ويل يې:

پلار يې غواړي، خپله لور كوم فارسي هلك ته په نكاح كړي.
خو لور يې ورسره نه مني.
او لور يې وايي كه زه يې بل چاته په نكاح كړم.
زه به خپل ځان ووژنم.
زه ويرگم هڅې نه سحر ليوڼي ځان مړ كړي.
كنا بيا زه هم يو انسان يم.
زه هم پدې دنيا بغير له هغې څخه ژوند نشم كولاى .
او هغه چې دومره جرأت كولاى شي، زه يې ولې ونشم كړاى.
ماورته وويل:

ياره ته بې غمه شه.

انشالله سبا سحر ته به سحر هم لدې ځايه بوځو.

دا شپه ما او دادالله خه مجلس وكړ.

او تر ناوخته پورې وينس وؤ.

هر كله چې سهار شو، دادالله خپل پنډونه وتړل، ماهم ځان دتگ لپاره آماده كړ.
لومړى مې د نادر نه د تگ امر واخيست.

هر کله چی نادر راته امر راکړ:

ما په همدی امر ځان سره دادالله هم تر اخیری منزله رابنکته کړ.

د سحر دوی د کور مخی ته ودرېدو.

هیڅ لار نه وه تر څو سحر له کوره راوباسو.

ډېر فکر مو وواهه خو هېڅ چاره نه کېده.

د یو څه شیبې وروسته د سهار پلار له کوره راووت زه چې یی ولیدلم.

مخ یی واپراوه ویل یی:

ته بیا راغلی یی!

خبر شوی یم، وس د ټولو افغانانو ابدالیانو او ټولو قومونو د فوځ مشر شوی یی مبارک دې وی.

او ها سبا زما د لور سحر واده دی.

هتمن تاسی دواړه راشئ.

نور یی پلار روان شو.

د شا خوانه ورپسی اواز وشو، نسیم شا بیا که سر ای دخترت چی شد.

نسیم شاه په منډه کور ته وځغستل، زه پوه شوم چې کیسه ورانه شوه.

دادالله مې ځان سره په زور مخکې کړ، هغه نه ته

سوال یی راته وکړ.

چې خبر دی، یو ځل مې د سحر دیدن ته پرېرده.

په زور ولاړ؛

ماهم وکتل سحر په اشپز خانه کې خپل لاس په چاقو خیري کړی وو.

او د خولی څخه یې هم د وینو دارې روانې وې.
داډالله یو دم د نسیم شاه کاکا غاړې ته لاس واچاوه.
د دوو سوکونو سره یې سړی پر مخ په ځمکه راوغورځاوه.
مور یې هم ورته یوه کلکه سپیره کش کړه،
چاقو یې راوخیست؛
ما ورنه په زور چاقو واخیست.
او د ځان سره مې مخکې کړ، شکر چې نسیم کاکا د اوچتېدلو نه وو.
کنه دلته به څومره غټ مشکل جوړیده، سترگې مې د اوبنکو نه ډکې شوې او داډالله
مې مخکې کړ.
هغی د درد زگیروي کول او ما گادۍ ته اوچت کړ.
راساً مې خراسان ته راوست.
په لاره کې یې راته د سحر هره خبره کوله، د هغی په مینه کتل به یې باربار راته
یادول.
ماته به یې ویل خبر دی احمد خانه!
ما پریږده ماهیڅ مسولیت د سحر لپاره ادا نکړ، کاش پرون مې د سحر پلار نسیم
همدغسې په سوکانو وهلی وای.
نن به ولی داسې په سرو سترگو ژریدم.
ولې به مې د خپلې مینې بې روحه جسد کتلاى، لکه د لیونیانو په شان چیغې یې
وهلې په درې نفرو مو کلک کړې وو.
هېڅ نه کلارېده په خراسان کې مې یو روغتون ته وسپارلو.
زه ترې ولاړم خپل ځانگړي ځای ته، هر کله چې د خوب وخت شو.

ځان ته مې شړۍ اواره کړه پکې پريوتم دوه درې دقيقې به مې سترگې نه وې، ورغلې؛
چې دروازه ټک_ټک شوه.

راپاڅېدم.

يخه هوا په کړکې کې راننوتله، بيرون باد د کړکې پله په زوره د لاستې سره وهله.

د بريښنا، درزونو په اسمان کې د ویرې ماحول جوړ کړی وو.

هر کله چې زه بهر راووتم، د دروازی زلفې مې خلاصه کړه.

ومی کتل؛

چې پوسته خانی والا خط رالیکلې!

ليکلي يې وو: ((ستاسې خاص ملگری چې ستاسې سره له اصفهانه راغلی وو.

دادالله نن د روغتون څخه تختېدلی دی.

مور ستاسې څخه هیله لرو،

چې خپل عسکر مو د هیغی د پلټنی لپاره ولیری، تر څو هغه پیدا او یوځل بیا یې

روغتون ته راوړي.))

دواړه لاسونه مې سر ته تکیه کړل.

ژر مې خط ولیکه.

او د همدې پوسته خانی والا په لاس مې ټولو عسکرو ته ولیکه.

په ډیر لږ وخت کې یې دادالله پیدا کړ،

نه؛

دادالله یې پیدا نکړ؛

بلکې؛

د دادالله مړ جسد يې پيدا کړ. (تړل)

إنا لله وانا اليه راجعون.

غم يې وس هم ما ډېر کړوي.

د سحر د مړيني غم دومره خفه نکړم خو د دادالله مړيني راباندي شپه او ورځ خوب حرام کړ.

بس رسم شوي انځور ته به مې يې هره ورځ ويرونه کول.

خو اخر کې مې دې هر څه ته د يو خوب په نظر وکتل،

ځکه که چيرې ماتول عمر د همدې لپاره خفگان کولای.

نو بيا رانه ژوند پاتې کيده.

خو له دې پيښې څخه مې يو څه زده کړل.

هغه دا که چيرې خپله ويره يوه ورځ مخکې هم له مينځه يوسو.

نو ډيره زياته گټه به وکړو.

او امکان دې ولري چې خپل ژوند او د يو بل نفر ژوند هم بچ کړو.

زه د خپل يار په غم کې اخته وم چې خبر راغی، نادر يې وواژه.

د دی پيښې نه هم زه بيا وروسته خبر شوم، چې نادر چا وواژه.

نادر د محمد خان قاجار او د هغه د ملگرو په گډون په خبوشان کې ووژل شو.

هغه داسې وه چې د نادر ظلمونه له حد څخه واوريدل.

لکه؛

د هغی نه يې د سيکانو ظلم يادولای شو.

سپکان پي په هند کې هيڅ په ارامه نه پريښودل هغوي پي اخر دېته اړ کړل تر څو خپل ځايونه پريږدي.

او ولاړ شي د پېښور بازې سيمو ته خو هلته هم د نادر د ظلم لاندې راغلل او ټول ووژل شول

(ليکوال)

سپکان هغه ورځ وس هم هر کال لمانځي او وير پرې کوي.

دا د هماغه ظلمونو نتيجه ده چې وس په هندوستان کې هر مسلمان باندې ظلم کيږي.

وژل کيږي او ډيري مسلمانان د کشمير اولاهور له لارې پاکستان ته راتختي، لکه څنگه چې پي پښتو ناول [زه دچا لور نه يم] کې يادونه شوی ده.

پوهېرم چې په ناول کې د ليکوال خبرې سترې کوونکې وي خو بايد چې د پوهاوي لپاره يو څه وويل شي)

او د دومره لوي امپراتوري څښتن خو به خود د يو چا د تورې لاندې راځي.

ځکه چې د امپراتوري سره سره پي ډير دښمنان هم درلودل.

د نادر د مرگ د خبر اوريدو سره سم د نادر ټول فوځ د نادر د کورنۍ د وژلو لپاره لستوني رابډ وهل.

زما ورتگ هلته مشکل وو.

خو د يو ماهر خواته ورغلم، هغه راته د يوسړي ادرس راگر.

هر کله چې ولاړم.

دې نفر يو څه کوترې ساتلې وې.

ښه تربيه پي ورکړې وه ما ورته خپل مشکل ووايه;

هغې راته وويل:

چې هېڅ خبره نده زما دا کوترې کولای شي.

ستاسې لیکنه تر اصفهانه پورې ورسوي.

ما همدلته د اصفهان د فوځ لپاره خط ولیکه وس مې له یاده وتی خو دا خبرې مې پکې ذکر کړي دي.

چې که هر چا د نادر د کورنۍ یو ویښته ته هم زیان ورساوه.

زما سره دې ډغرې وهلو ته چمتو شي.

د نادر ټول فوځ زما څخه زیات بیربده.

ځکه چې د نادر ټوله امپراتوري زما په لاس کې وه او هم یې فوځ تر ډیره وخته زما د لاس لاندې پاتې شوی وو.

په همدې ورځ مې:

د کوترو په ذریعه درې خطونه ورولیکل.

او شاته ورپسې زه خپله د اوزبکو، ایماقو، ابدالي او ټول افغان فوځ سره وروان شوم.

بغېر له کومې ویرې د اصفهان ښار ته ورننوتو.

او همداسې تر شاهي مانۍ پورې ورغلو.

د نادر کورنۍ ته مو د زړه د صبر دعا وغوښته.

او نادر ته مو هم د مغفرت دعا وکړه، د نادر د کورنۍ شاوخوا مو پوره یوه میاشت پېره وکړه.

تر دې پورې چې د اصفهان حکومت خپل حکمران وټاکلو.

خو نور یې ما امر نشو منلای.

ځکه مور هم دا ارمان درلود تر څو يو خپلواکه هيواد ولرو، او له نړۍ سره ځان سيال کړو.

هر کله چې زه د خپل فوځ سره د اصفهان نه راتلم، نو د نادر ميرمن د فخر اچ يوه قيمتي ډبره ماته ډالۍ کړه.

او مننه يې وکړه.

د هغې قيمتي ډبرې نوم کوه نور وو.

هغه اوس هم د افغانستان په مشهور ولايت، (هرات) کې شتون لري.

او زه هيله لرم.

چې د افغانستان ټول راتلونکي نسل يې د قيامت تر ورځې پورې په خپل هيواد کې وساتي.

پالنه يې وکړې او پرې ووياري.

(ليکوال)

دغه قيمتي ډبره چې ابدالي بابا ذکر کړه، دا ډبره وس مهال لپاره د انگلستان په مشهور موزيم کې ده.

او دا يې د خپل حکومت په دور کې چې بدبختانه

ډيرو بې غيرته افغانانو هم ورسره لاس يو کړی وو.

لدې ځای څخه وخپل هيواد ته وړې ده.

مور اصفهان د تل او تل لپاره پرېښود، او خپل خراسان ته راغلو.

په قندهار کې افغان مشرانو هر يو:

(حاجي جمال خان بارکزی، محب خان پوپلزی، موسی خان اسحاق زی، نور محمد

خان عليزي او نصرالله خان نورزي)

په کندهار کی د شیر سرخ د مقبرې په خوا کې چې نادر اباد کې موقعیت لري.
يوه جرگه جوړه کړه، تر څو ملي مشر وټاکي.
زه غلی یوې خواته کښیناستم.
ځکه چې;
يو عادي د فوځ مشر وم.
او د دومره لوی هېواد مشري چې تر اوسه پورې یې نوم او نښان معلوم نه وؤ.
زه به یې چیرته سمبال کړای شم.
هر خان به د خپل ځان په باره کې غټې-غټې خبرې کولې.
او غوښتل یې تر څو د دې لوی هېواد مسؤلیت پخپله غاړه واخلي.
هر فرد به یو بل ردول، لومړی ورځ همداسې تېره شوه.
خو هېڅ نفر بل نفر ونه منلو په سبا یې بیا همدا حالت وؤ.
خو کومې پرېکړې ته ونه رسیدل.
اته ورځې مثلث دا لړۍ روانه وه.
اخر کې یو نفر راغی.
ټولو ته یې وویل;
وه وروره تاسې څه د ماشومانو کاني را اخیستې دي.
دا د یوه هېواد مشري ده.
باید چې داسې انسان ته یې وسپارو، چې مستحق یې وي.
زه درته وایم.
زه داسې یو انسان پدې ساحه کې پیژنم.

چې تاسو کې یو فرد هم نه پیژني.

تاسې به ماسره دا وعده کوی چې، هغه فرد که هر چاته گوته و نیوله، هماغه به د هیواد ملي مشر وي.

ټولو ورسره ومنله دا فرد بیرون د سرخ زمري په خوا کې پروت وو.

ټول ژوند یې د همدې مقبرې زیارت ته وقف کړی وو، دغه صوفي شراب خښونکی درویش پاڅېد.

لومړی یې په ټولو نظر تېر کړ بیا بیرون ووت.

شېبه به نه وه تیره چې بېرته راغی.

دوه د غنمو وړي یې په لاس کې نیولي د ټولو خانانو په منځ کې تېر او د احمد خان په لونگې کې یې دا دوه د غنمو وړي د تاج په نوم ورکېښودل.

او وې ویل:

"دا ستا جیغه ده او ته د افغانانو پاچا یې" ټولو د کابلي صابر شاه دغه پریکړه ومنله او پرې خوشحاله شول.

د شېر سرخ په مزار باندې سپین بېرغ رپړي.

او د افغانانو د ملت مشران ترې لاندې راغونډ دي، یوې خوا اوبلې خوا ترې آسونه ځغلي.

د پښو گرد یې اسمان ته پورته کیږي.

د شنه اسمان لاندې بور ځلیري.

مخکه له هېبته ریردي.

د افغانانو مشران سره په مرکه دي او کشران یې انتظار باسي ترڅو د هغوي مشران څه فیصله کوي.

کابلي صابر شاه پدې بيت ويلو سره احمد خان ته مبارکي وايي.

تخت و تاج دې مبارک شه

د پښتون ټبر زلميه

دا ملت دې پر تا لوړ شي

په غليم شوې برياليه

ستر واکمن شوې ددې خاورې

رب دې ستر لره زمريه

د ولس په غم شريک شه

ملت ويښ کړه ننګياليه

يوگړی غفلت ونه کړی

واک ستا سوله دی په څه

په دردو پي ځان خبر کړه

لاس دې مينځه له هوسه

نور د هېڅ شي کمی نشته

خو تنها چي تربيه شي
په ملي روح يي ژوندون وي
له تقليده بيگانه شي

يو د بل په غم شريك شي
د نفاق خخه گوبنه شي
خپل خان وپيژني هڅي
چي پر خان باندي تكيه شي

اوس نو ستا ولاس ته گوره
ملا دي وتره احمده
د خپل قام په خدمت پاڅه
مرسته غواره له احده

زه له همدې ورځي خخه وروسته د احمدخان خخه په احمد شاه دراني بدل شوم.
دا منصب خومره خه خيز دي كنه!

تر اوسه پورې احمد وم، خو چې منصب مې پېدا كړ.
احمدشاه دراني شوم دا وخت زما عمر غالبا 25 كاله وو.

تر ټولو لومړی کار مې د یو داسې جرگې جوړول وو، چې مور ورسره د ټول هېواد په اړه مشورې وکړو.

هغوي راسره خپل نظرونه شریک کړي.

دا خلک به پوهان عالمان او د خه زره څښتنان وي.

بل په کندهار او هرات کې د یو داسې ماڼۍ جوړول، ترڅو خلک یې شاهي ماڼۍ وبولي.

د هر هېواد خلک ورته راشي.

او زموږ شاهي ماڼۍ و اوسي.

او بله مهمه خبره د خپل هېواد ټولې پولې راگرځول.

خپل هیوادوال د دوه ډله کیدلو نه ساتل او جنگ د خپل هېواد او وطن نه لیرې شړل وو.

مور یوه قطعه جوړه کړه.

د غلامخاني په نوم چې هر ډول خدمت ته چمتو وه.

مور خپل فوځ په دوه برخو وېشلی وو، یو خو عادي سرتیري وو.

چې جنگ ته به استول کیدل، خو د دوهمې ډلې تخنیک ما د نادر افشار له طریقې څخه زده کړ.

لکه څنګه چې افشار پاچا غیر فارسي قومونه لکه افغانان، بلوچ، ایماق، او ازبکان د خپلو ساتونکو په ډول ګمارلي وو.

مور هم د غلامخاني قطعه جوړه کړه.

چې غېر پښتون عناصر او تعلیم لرونکي قزلباش عسکر مو په هغې کې شامل کړل.

له دې عمل څخه مو موخه دا وه.

کوم خانان چې سرکښي کوي.
او د حکومت لپاره جنجال جوړيږي.
د هغوي خوله به د هغوي د کليوالو په مصروفولو وربنده شي.
چې په شاهي ماڼۍ کې کار کوي او په ډيره اسانۍ سره به دا خانان هم د مرکزي
حکومت اطاعت وکړي.
زه د خپل عمر په لحظې لحظې تېرېدلو سخت خفه کېدم.
داسې هيڅ څوک راسره نه ؤ.
چې خپل زړه ورته تش کړم، بس يوه ورځ مې د پاپيروس يوه ورقه راواخيسته او په
تورکي مې پرې وليکل.
شیرين عمر چې تيريري دريغه دريغه
داوبو په خير بهيري دريغه دريغه
ولی زړه پرې خبر نه دی له رفتنه
چې دا هسې زر تيريري دريغه دريغه
ولې هسې شوې بې غمه زما دله.
عمر باد غوندې چليري دريغه دريغه
که هر څو په ډېر ناز جوړی کړی ماڼۍ
په ارمان ځيني پاتيري دريغه دريغه
دريغه دريغه اخر دريغه زما دله
چې مين جمله تيريري دريغه دريغه
دا ياران لکه گلونه د بهار دي

د خزان په تاو رژيري دريغه دريغه
 د هجران مثال دوزخ بېلتون ډبري
 د عاشق په سر لگيري دريغه دريغه
 که پېدا نه وای ديدن بېلتون به مړ وو
 له ديدنه خون بهيري دريغه دريغه
 اشنايي په مثال گل حاصل يې ښار دی
 ښار شي سخت هله سوخيږي دريغه دريغه
 احمدشاه به يې شه غم کا وخت د هوش دی
 دوصل نوبت غريږي دريغه دريغه
 له دې څخه وروسته مې د شعر او شاعری سره علاقه پيدا شوه.
 هر ځای او هر ډول ماحول کې به مې ليکنې کولې.
 د شېر سرخ په جرگه کې د افغاني دود او دستور له مخې انجونو پېغلو او مېرمنو
 هېڅ گډون نه وو کړی.
 بس چې جرگه خلاصه شوه.
 ځوانان او ماشومان ولاړل خپلو کورونو کې يې غوغا گډه کړه چې احمدخان بادشاه
 شو!
 د همدې جرگې خبره په همدې ورځ تر ټول خراسانه پورې ورسېدله هره پيغله او
 هره ميرمن خبره شوه.
 هغوي ټولی ولاړې، زمور کور ته او زما مور زرغونی ته يې د ځوی د حکمرانی مبارکي
 ورکړه.
 زما مور هم پدې ورځ د خوشحالی څخه په جامو کې نه ځاپېده.

هرې خوانه په هېواد کې جشنونه وو.
ځکه چې بل هیڅ داسې قوت نه وو پاتې چې افغانان دې نور پرمختګ ته پریږدي.
مور د نادر په فوځ باندې ټول قوتونه خه وځپل.
مور په داسې عصر او زمان کې ژوند کړی دی، چې د هېڅ طرف څخه هم زموږ
هېواد ته څه خطر نه وو.
ځکه د نادر د وژل کیدو څخه وروسته د فارسیانو مرال ډیر ضعیف شوی وو.
د هغوي خپلې کورنۍ جګړې دومره زیاتې شوې وې، چې بهر ته یې فکر هم نشو
کولای.
اونه هم د هند د مغولو هاغه قدرت او جلال پاتې وو.
بس صرف نوم او درباري القاب او تشریفات ورپاتې وو، په شمال کې هم داسې قوي
دولت نه وو پاتې چې افغانستان ته خطر ولري.
او د بخارا امیر نه یوازې دا چې په بل چا یې یرغل نشو کولای بلکې د ځان څخه د
دفاع توان یې هم نه درلود.
فکر کووم لکه څنګه چې به تل افغانستان ته یو بلا پېښېده او افغانان یې خپل
کورګي ابادولو ته نه پریښودل.
داخل هڅې کومې بلا شتون نه درلود او افغانانو کولای شول چې په خلاص زړه
خپل کورګي اباد کړي.
خوزه داسې انسان نه وم چې یوازې دې د خپل کور په ابادولو قانع شم، بلکې د
ټولې نړۍ ابادول مې هیله وه.
او فکر کووم چې تر ډېره حده خپل منزل ته رسېدلی هم یم.
زموږ په وطن کې نور هر څه خه برابر وو.

بلکې زه پوهېدم چې مور کومې بریاوې تر اوسه حاصلې کړيدي.
ټولې مو د همدې پښتنو ورونو په مټ حاصلې کړي دي.
خو له دې سره سره بیا هم پښتانه په دوه ډلو ویشل شوي دي.
اوداليان اوغلجیان ماډیر فکر وکړ.
خو د دوي د یوځای کولو هیڅ لاره نه وه.
بس د زړه له درده مې دغه نظم خپلو وطنوالو ته ډالۍ کړې.
قافله د عشق راغلی د کوم خوا ده
په زړگي باندې مې شته که څه غوغا ده

ټول یوه دي که غلجي که اودالي دي
څه هغه چې بي دزړه بنیښه صفا ده

چې عمل بي د نیکی دې میره هغه
که اغوستي بي گدله د خامتا ده

پښتانه دي ټوله لاس سره یو کاندې
چې مو نن غزا هر لوري شاوخوا ده

بي زحمته راحت چیرته موندی نشي
د احمد ځکه په هر لوري غزا ده

يو څه وخت وروسته د خراسان خلکو ځانته مهر جوړ کړ چې په هغه کې ليکل شوي وو.

الحکم الله يا فاتح احمد شاه دراني -

له همدې مهر څخه وروسته مو شورا جوړه کړه تر څو د هر قوم او قبیلې مشران پکې وي.

د خراسان نوم مور ته يو ډول پخوانی غلامی ښکارندويي کوله. ځکه چې هغه نوم زموږ د تېرو تورو وختونو نماينده گي کوله.

وس نو بايد يو نوی نوم د خراسان لپاره وټاکو.

د هر ډول خلکو مشوره به مو اورېدله.

بلکې زه به په لارو او کوسو کې گرځېدم د عوامو نه به مو پوښتنې کولې.

تر څو دوي د خراسان لپاره کوم ډول نوم غوره گڼي.

هر کراچۍ والا هر ديانې مار او هر خټگر نه به مو پوښتنې کولې.

ترڅو دوي د خراسان لپاره کوم نوم غوره گڼي.

د ډېرو پښتنو د حال احوال اخیستلو څخه وروسته مو لويه جرگه رامنځته کړه.

په هغې کې د هر ولایت او د هرې ساحې امامان موجود ول.

د هر افغان فرد اواز رسوونکی مور سره پدې جرگه کې شامل وو.

زموږ ټیم د ډېرو پوښتنو او ډیر فکر څخه وروسته يو نوم غوره کړ؟

اوغانستان :

اوغانان هغو خلکو ته ويل کيږي، چې صرف د غرو اورغو خلک وي.

د نهرونو او اوبو تر څنګ ژوند کوي.

تل د صافی هوا سره بلد وي او د پاک زړه خاوندان وي.
تل خلکو ته بخشش کوي.
اوغان پخپله هغه چاته وايي چې خپل سرى وي.
او د هوا په څېر تېز خپل کارونه سرته رسوي او چې هر څوک يې په لومړي ځل
وگوري.
نو زړه پرې بايلي او تراخه پورې يې په ملگرتيا نه پښېمانه کيږي.
واقعاً دا يو څه نوم وو.
مور دې درې ورځې جرگې دې پريکړې ته ورسولو چې د خراسان نوم په اوغانستان
بدل کړو.
خو د اوغانستان نوم اوغانستان پاتې نشو،
بلکې د ديني عالمانو په وينا اوغانستان نوم يو د غرور نه ډکو خلکو لپاره
استعمالیږي.
نو ځکه ډېرو علماوو فتوا ورکړه.
چې د اوغانستان نوم دې بدل شي.
ځکه نو د اوغانستان نوم په افغانستان تبديل شو.
او تر قيامته پورې به انشالله د افغانستان په نوم دا خاوره ونومول شي.
زه د خپلو خلکو نه همدا تمه لرم.
مور چې کومې سيمې نيولي هغه که پريدي هم څه خبره نده. خو بايد د افغانستان
يوه برخه هم د غليم په لاس ورنکړل شي.
تاسې به فکر کوی چې زه صرف يو زوي لرم؟
نا زما زوي خالي تيمور ندی.

زه د تېمور په خېر نهه نور زامن هم لرم.
 بس دامې وېنا وه چې هغه نورو کې دې يو هم شاهي ميراث ته سترگې نه پټوي.
 خالي تيمور شاه مې د خپل وليعهد په توگه ټاکلی وو.
 داسې نه وه چې هغه نور زامن پر ما گران نه وو، يا کومه بله خبره وه.
 بلکې که چېرې زه داسې ونکړم.
 نو زما د مرگ څخه وروسته به زما د ټولو زامنو په شاهي ميراث لانجه وي.
 او هېڅوک به مې هم په هاغه وخت کې چې خدای ته يې لاسونه لپه کړي وي.
 ما په دعاوو کې ياد نکړي.
 او برعکس به د خپلو افغانانو د خېرو ښکار شم.
 کال: 1160هـ (1747ز)
 په پای کې مو تکل وکړ.
 تر څو د افغانستان او د پختونخوا ټولې سيمې پخپل واک کې واخلو.
 لکه کابل، غزني او پېڅور چې دا مهال پکې (تيموري او نادري پخوانی حاکم) ناصر
 خان مېشت وو.
 زه د پوښتنو قبایلو د يوځای کولو څخه وروسته روان شوم.
 د غزني په لور ترڅو د افغانستان سرحدونه راوگرځوو.
 او د پرديو يرغلگرو له زور او ځواک څخه نور پښتانه وروڼه خپل وطنوال او
 خاصکر مسلمانان وژغورو.
 د پښتنو قبایلو څخه مو ښه پوره ځواک برابر شو.
 بلکې د غلامخاني عسکر مو هم ورسره ملگري کړل.

لومړی مو د غزني څخه په لږه فاصله کې خپلې خیمې ودرولې.
او د غزني حاکم ته مو په لیکلي بڼه د صلحې پیغام ورولبڼه.
ترڅو نور پر افغانانو د خپلو ظلمونو څخه لاس واخلي.
د غزني حاکم زموږ په ورلېگل شوي خط هېڅ ځان ونه پوهاوه.
پوره یوه ورځ مو ورته صبر وکړ.
ترڅو بېرته پیغام راشي، خو پیغام رانغی.
مطلب جگړه یې غوښتله.
خو دا بیا مانه غوښتل.
ځکه چې پښتنو او خاصکر افغانانو ته به پدې جگړه کې ډیر زیات تاوانونه اوږیدلي
وای.
بس عسکر مو د عامو خلکو په جامه کې ښار ته ورداخل کړل.
ټول عسکر مو اول نه پوه کړي ول.
چې هرکله شاهي خیمې ته ورسېدل نو ضرور به ورته وسلې ورسیري.
او سم د واره باید بریدوکړي.
لومړنۍ ډله مو بغیر د اصلحو څخه ورولبڼه.
دوهمه ډله د اصلحو سره د غزني ولایت ته دننه شوه.
پریکړه اول نه شوې وه.
چې دوهمې ډلې ته اجازت دی.
برید دې وکړي، دریمه ډله سره د اصلحو په گاډیو کې کښېناسته.
دوهمې ډلې ټول عسکر په جنگ کې بوخت وساتل.

درېمې ډلې لومړۍ ډلې ته وسلې ور ورسولې.
زه هم د خپل پوره فوځ سره دمانې په لور روان شوم.
او محاصره شوې مانې ته مو یوځل بیا پیغام ولېکه، ترڅو د جنگ څخه لاس په سر شي.
د غزني حکمران چې خپل ځان د مانې په حالت کې ولید.
نو تسلیم شو.
او پدې ډول مو په ډېرو لگو تلفاتو سره غزني ونيو.
د غزني په نیولو سره مو زیات شمیر وسایل لاس ته راغلل.
او د دې ځای عسکر مو هم د امر تابع شول.
له دې څخه وروسته مو مخه کړه د کابل په طرف،
د کابل والي چې زما د ورتلو پیغام ولید.
بغېر د ځواب رالیکو نه په تبخته بریالی شو.
هرکله چې مور ته خبر راغی، چې د کابل ښار اوزگار دی.
نو د خپلو ټولو عسکرو سره یوځای د کابل په طرف روان شو. د خپل تعداد
عسکرو سره د کابل په ښار ورننوتلو.
هر فارسیوان او هر پښتون به راته څېران څېران کتل.
فکر کووم تر ډېره وخته یې د غلامۍ په تیاریو کې ژوند کړی وو. اوس ورته د خپلواکۍ
ژوند نوی ډول معلومېده.
خو یوه مهمه خبره داده، چې چا ټول عمر په غلامۍ کې تېر کړی وي هغوي ته د
خپلواکۍ ژوند هېڅ معنا نلري.
دا خلک هم همداسې وو.

خو له دې څخه وروسته هېڅ افغان هم د غلامی فکر لا ونه واهه.
بلکې نور ډېر خلک یې غلامان تېر شول.
کابل مو هم لاس ته ولوېد.
او ویل کېده چې ننگرهار کې هم څوک نشته.
ترڅو د احمد خان مقابله وکړي.
ځکه مې ننگرهار ته د فوځ یوه برخه ولېږله زه ډېر ستړی وم.
ځکه مې یو څه وخت په کابل کې دمه وکړه.
او فوځ مو هم همدلته پاته شو.
له یو څه وخت تم کیدلو څخه وروسته ما سره د خپل فوځ چې ډېری پکې د نورو قومونو خلک وو.
د ننگرهار په لور روان شو.
او په ننگرهار کې مو د شینوارو او خوگیانو خلکو ډیر بڼه استقبال وکړ.
له ننگرهاره مو طرحه جوړه کړه.
ترڅو پېښور د نادري حاکم ناصر خان څخه ازاد کړو.
چې د کابل والي او د تېموري دولت مشر هم پېڅور ته په تېخته بریالی شوی وو.
واقعاً په ننگرهار کې د شینوارو او خوگیانو خلک بڼه مېلمه پاله خلک دي.
زموږ یې ډیره بڼه مېلمه پالنه وکړه.
که څه هم موږ هر څه د خوراک ځانته برابرولای شول.
ځکه چې له دې څخه وروسته به په ننگرهار کې هم د احمد خان سکه چلیده.

خو نه دې خلکو په خپله غریبه غریبې کې مور ته او زما فوځ ته خه پوره مېلمستیا وکړه.

په شینوارو کې اکثر کلي یو لوی چنار لري.

چې د ډېر پخوا نه همدې خلکو ته پاتې دي او دوي یې هم له سیوري څخه استفاده کوي.

زه هم د خپلو صاحب منصبانو او قومندانانو سره یوځای د ننگرهار د خلکو سره ددې چنار د سیوري لاندې په زور پوزي ناست وم.

واقعاً د ننگرهار په سخته گرمۍ کې دې چنارونو واوروینه هوا لاندې دالله تعالی بنده گانو ته رارسوله.

د شینوارو خلک ډیر د مجلس او د جرگو خلک دي.

پلن پټکي تړي، یو واسکت یې د پلار څخه په میراث وریاږي دې.

او سپینه گرده خولۍ په ټنډه باندې ږدي، واقعاً چې زما د دې خلکو دود او دستور ډېر خوځ شو.

ددې ورځې په سبا مور ټول تلو پیخور ته د جنگ لپاره.

د دې ځای خلکو راته ډېر ستونه وکړل.

بلکې بیخي کلک شول.

ویل یې:

که پاتې شی مور به ډیر خوشحاله شو.

واقعاً چې د پښتو نوم په همداسې غیرتي خلکو آباد دی.

بس د دې ځای څخه ولاړؤ.

او د پېښور ښار مو محاصره کړ، خو دښمن مو ډېر چالاکه وو.

ځکه مخکې ورنغلؤ.

تیموري او نادري حاکمانو مور سره ښه پوره د جگړې لپاره ځان آماده کړی وو. بس نه کیده تیموري اونادري حکمرانانو ته مو خطونه وليکل. خو د خط وړونکو سرونه يې له تن څخه جلا کړل.

دې يې غیرته کار يې سخته غوصه راوسته.

او د ټولو پښتنو وینه ورته په جوش کې راغله.

پښتانه بغیر له امر څخه د پېخور په ښار ننوتل او هر عسکر به يې له تېغه تېروه.

هر پښتون سره دوه دوه نیزې په لاس کې وي.

او لکه د زمري په شان د دښمن په لښکر ځانته ورگډېده.

او روغ به ترې راوته.

په ډېر لږ وخت کې مو صدر او مردان ونيو او کله چې تیموري واکمن وکتل.

حکومت پرې چپه شو.

نو تېخته يې غوره لار وبلله.

د ناصر خان سره هند ته وتختیده.

تر اټک سینده پورې مو خپلې لښکرې ورسولې.

او غنايم مو بيخي ډېر ترلاسه کړل.

ځکه چې تیموري واکمن ته د هند له طرفه ډېر څه پخوا رالیکل شوي وو.

او هغه ټول زموږ په لاس راغلل.

اوس نو موږ د ټولو پښتنو سيمې ونيولې.

او همدا ځای مو تر اخره پورې د افغانستان سرحد وټاکه. ځکه چې د پښتنو قبایل تر همدې ځایه پوری میشت وو.

زه په پیخور کې پاته شوم.

واقعاً د پیخور خلک ډیر عاجز خلک دي.

که مو ضرر ور ونه رساوه هېڅ کار نه درسره لري.

زما اراده وه.

ترڅو ولاړ شم بېرته کندهار ته.

ځکه چې په کندهار کې د تیمور په وړاندې یوڅه لنډغر راپاڅېدلې وو.

او دلته هم راته د لاهور والي د سولی وعده راکړې وه.

هر کله چې مې ځان اماده کړ.

ترڅو کندهار ته ولاړ شم.

یو دم د لاهور والي جگړې ته رامخکې شو.

فکر کووم د تیمور په وړاندې هم مشکل همدې د لاهور والي جوړ کړی وو.

ځکه په همداسې سخت وخت کې جنگ ته راوړاندې شو.

ها تاسې به وایې چې تیمور څوک وو.

تیمور زما زوی دی.

او زما د راتلو څخه وروسته دکندهار خلکو هغه د خپل مشر په توګه منلی دی.

د چناب په سیمه کې د لاهور والي د جگړې وړاندیز وکړ.

په دې شپو کې سیند سخت مست وو.

د څپو اوازونه یې په درېم کلي کې اورېدل کیده.

ځکه نو په سیند نشو اوږدلی.

د لاهور والي ډیر هوښیار وو، ځکه یې د چناب ساحل د جگړې ځای وټاکه. ترڅو مور د سیند څخه په وتلو کې مشغول شو او هغوي راباندې د توپ ځواک په وسیله اورونه بل کړي.

خو مور هم د افشار په ځواکونو کې زده کړې کړې وې.

او د دې معلومات راته سل په سلو کې وو، چې دیوې ناکامۍ سره مو ټوله امپراتوري ړنگیدلای شي.

ځکه د چناب ساحل په پورته خوا د چناب سیمې ته ور داخل شو.

او د شاه طرفه مو د لاهور ټول فوځ تس نس کړ.

د لاهور والي شاهنواز چې کله پوه شو چې د شاه له خوانه پرې برید شوی.

سم د واره یې د جگړې ډگر پرېڅود.

او ډهلي ته په تېخته بریالی شو، د شاهنواز فوځ هم د شاهنواز په تیختې سره ټول تسلیم شو.

او په خپل پوره تکتیک سره مو لاهور هم لاسته راغی.

مغلي بادشاه چې زمور له دومره تېزو فتوحاتو څخه خبر شو.

نو له هند څخه یې خپل زوی شاهزاده احمدشاه، د سل زره کسيز لښکر سره چې په پوره وسلو او هر ډول توپونو سمبال وو.

زمور طرف ته راوليگه.

زه لدې څخه بيخي خبر نه وم، چې شاهزاده احمدشاه راروان دی.

کنه مور به ورته پوره اماده گي نيولی وای.

خو یو ناڅاپه یې برید وکړ.

د 1161 کال:

په لومړي کې په (مانک پور، مان پور او مالو پور) کې د دواړو لوريو لخوا جگړه ونخته.

پښتانه يې سخت وځپل، زما هم پدې جگړه کې لاس ژوبل شو. دېر تاوان دې جگړې راته ورساوه.

او پوهېدم چې نور هم رارسوي، د هند د صدر اعظم قمر الدين په وژلو سره د پښتنو مرال لوړ شو.

خو د قمرالدين څخه وروسته يې ځوی د فوځ مشري پر غاړه واخيسته. هرکله چې زموږ په لويه خېمه اور اولگېده.

او د باروتو پر گودام هم توپ ولگيد نور نو پښتانه د جگړې قابل پاتې نشول. ځکه د شپې د ختمېدلو پر مهال يې شاتگ وکړ او بيرته د چناب د ساحل څخه راواوړېدل.

خو شاهزاده احمدشاه د سولې پيغام راوليکه.

او موږ هم ومنلو دا وخت د سولې نه وو، خو د دوي د سولې علت داوو.

چې په هند کې محمد شاه گورگاني ناروغ شو او زموږ په کندهار کې هم لقمان خان د تيمور شاه په وړاندې بغاوت کړی وو.

زه راغلم کندهار ته بيخي مې ذهني حالت خراب وو.

خو راساً د لقمان خان کور ته ورغلم.

له کوره مې راوباسلو.

او د ټولو کندهاريانو په مخ کې مې خې خبرې ورته وکړې.

ورته مې وويل:

ماسره د بهر خلک د هند خلک د لاهور خلک سوله کوي.
او خپل ورور مې راپاخيږي دلته راسره راسره شر کوي.
ولې ته نه گورې چې خپلواکي مو لاسته راغله.
ولې د خپل وطن د خپلواکۍ په اهميت نه پوهيږي.
تاسې تکړه شې بيرون ووزی.
او د جگړې له اړخه بيرون سيمې د افغانستان په لويه امپراتورۍ کې شاملې کړې.
ترخو راتلونکي نسل خو درباندي افتخار وکړي.
تاسې چې لږ زور پيدا کړې، بيا مو خپل ورور رانيولی وي.
له همدې څخه غچ اخلي.
ای پښتنو!
يوځای شې د بهرنيانو لپاره
او جگړه له خپل وطن څخه لرې وباسي.
خپل وطن ته کار وکړي.
مدرسي پکې جوړې کړي.
نور د علم لپاره کار وکړي، اوس نو بهرنيان احمقان دي.
تاسې هوبښياران شې.
هر څوک که غواړي چې جگړه وکړي.
او ډير شوق يې وي.
راځي دې ماسره .
له خپل وطن څخه بهر زه ډيرو زياتو عسکرو ته اړتيا لرم.

د دې خبرو په کولو سره ټول کندهار کې بغاوت کوونکي ورک شول.
ځکه نوزه بیرته روان شوم.

د لاهور په لور خو لاهور پي ميرمنو ته سپارلی وو.
والي پي هم ميرمنو وو.
ميرمنو د جگړې څخه ډډه وکړه.

او ويل پي:

چی هر ډول لاره غواړی درسره پي منم.
بس د جگړې څخه تېر شی.

ځکه نوزه د ننگرهار او پېښور په منځ لاره سیده لاهور ته ولاړم.
د ميرمنو سره کښیناستم.

د گجرات، سیالکوټ، پنجاب، اورنگ اباد او امرتسر مالیات چې خوارلس لکه
کیدل.

په ميرمنو مو کښنودل.

چی هر کال پي باید د احمد شاهي اعلی دیوان ته ورسوي.

له دې څخه وروسته مور هم یو دوه کاله ښه په ارامه په کندهار واکمني وکړه.
خو په کال 1163هـ

کې امیر عالم د هرات په لوري مخه کړه.

او د هرات والي ورته هرات پرېښود، امیر عالم هرات ونيو.
ما ورته صبر وکړ ځکه امکان لري چې بیرته هرات پرېږدي.
خو امیر عالم په نیمه پوه نشو.

ماهم پنځه ویشته زره کسيز لښکر مخکې کړ. ترڅو ورته وخایم د افغانستان خاوره دومره سپکه نده چې نور به پری اغیار قدم کیږدي. د هرات ولایت مو گېر چاپېره کلابند کړ. خالي تجاران او افغان مسافرین مو پریخودل. نور په نوم فارسي مو نه پریخود، ترڅو دننه فارسیانو ته گټه ورسوي. څلور میاشتي کېدلې چې هرات زموږ یو څو نفرو محاصره کړی وو. خو اوس ورته پوره پنځه ویشته زره کسيز فوځ راغلی وو. ځکه نو برید مو پرې وکړ. امیر عالم هم په لومړي سر کې هیڅ همت نه پایله، خو چې ماته یې وکتله. نور یې نو دوه خپلی کړې او دوه پردی او اصفهان ته وتختېده. لدې سره تیار موږ له کندهاره راوتی وو، نو د مشهد په لوري روان شو. او شاه ولي خان پوپلزی چې د یو ټولي مشر وو، دا مو شمالي ولایاتو ته ولېکه. ترڅو هغه ساحې کنټرول کړي. د مشهد فوځ بغیر له کومې جگړې څخه تسلیم شو. ځکه چې دوي یوځل مخکې هم زما د فوځ له لاسه مات شوي وو. او بیا ځلي یې نه غوښتل چې مات شي. یانه پوهېږم کومه بله خبره به وه. امکان لري دومره توان یې نه درلود، ترڅو موږ سره ډغره ووهي. یا به یې اقتصاد څه نه وو.

په هر حال مشهد مو د نادر لمسي شاهرخ ميرزا ته وسپاره.
او پخپله د نيشاپور د نيولو لپاره روان شو.
نيشاپور مو هم لکه د هرات محاصره کړ هيڅ فرد نشو کولای چې له دې هېواد
خڅه ووزي.
خو د نيشاپور واکمن عباس قلي بيات مقاومت وکړ.
او په محاصره کوونکو به يې هر وخت برید کاوه، زمور د عسکرو تعداد کم وو.
او وسايل هم نه وو، بل په غرونو کې دوخت تيرول وو.
او ژمی هم رارسيدلی وو.
بيخي يخني وه، نور د شپې پدې غرونو کې وخت نه تېرېده.
نو ځکه مو د نيشاپور محاصره ماته کړه.
او بيرته کندهار ته راستانه شو.
پوره يوه مياشت مو په کندهار کې په ارامه تېره کړه.
خو يوه بله بلوا راپيښه شوه.
د بلوچستان خلکو د نصير خان په مشرۍ بغاوت وکړ.
زما هم نور غوصه راغله.
اوراسأورپسی د خپل پوره فوځ سره ورغلم.
خو داچې دوي هم پښتانه وو .
نو اول نه مې ورته وويل:
چې جنگ ته نه يم راغلی، اصلحې کيردی.
او د پاڅون نه تير شى، تاسی وس غلامان نه ياست.

بلکي د خپل سر خلک یاست.
 او ستا مشر هم ستاسې په ژبه له تاسې سره غږیږي.
 تاسو د نصیر خان په پښتو مه تېر وځئ.
 هغه مو تېریاسي، بلکي د خپلو مسلمانانو مشرانو اطاعت وکړی.
 انشالله بریا به زموږ وي.
 د همدې خبرو سره د بلوچستان د خلکو پاڅونونه هم غلي شول.
 او د بلوچستان ولایت په دربار کې مو د پاڅون کوونکو مشران وگومارل.
 تر څو خولې یې وړبندی شي.
 خو بیامې هم پرې باور نه درلود، ځکه چې هسی نه زه به د بهر په جگړو کې بوخت
 یم.
 او دلته به دوي پاڅونونه کوي.
 نو ځکه مې د همدې پاڅون کوونکو مشر نصیر خان راوست.
 د ټول بلوچستان ولایت دربار مې ورته ورکړ.
 ترڅو هرڅه کوي خپل کار یې زه چې راحم، ترهغې خو به ارامي وي کنه.
 بیرته راغلم کندهار ته
 کال 1164:

دا ځل مو د نیشاپور د نیولو لپاره ښه پوره تابیا ونيوله.
 د پخوا په څېر مو هغه نفر چې یې زړه وو لومړی مو هغه یې اصلحې ورولبگل.
 بیا مو ورپسې اصلحه دار عسکر ورولیگل، ترڅو عسکر په جگړه کې بوخت وساتي.
 دې اصلحه داره عسکرو ته مو د ډیرې چالاکی تمرین ورکړې وو.

د دوي يو نفر به د يوولسو نفرو سره مقابله كوله.
او مخالف يولس نفر به هم پدې نه پوهيدل، چې مخې ته مو د غره تر شا يو نفر
دی.
ځكه هغه به په لږ وخت كې د ډيرو طرفونو نه ډزې كولې.
بې اصلحې عسکر تر شاهي مانې پورې رسيدلي وو.
او په گاډيو كې مو ورته توپونه او وسلې ورورسولې.
هغوي شاهي مانې كلابنده كړه.
خو زموږ نور عسکر د عسکرو په منځ كې نشول تللای.
ځكه د نيشاپور ډېر لوی فوځ وو.
او زه نه شوم تېرېدلای.
بس جگړه د هرې خوانه ونختله.
ما د عسکرو په منځ كې تر شاهي مانې ځان ورساوه.
هر كله چې عباس قلي بيات وليدل.
نو همدا مهال يې د خپلو عسکرو په ذريعه پر مور بريد وكړ..
مور هم په شاهي مانې بريد وكړ.
كه څه هم دا د شاهي اصولو خلاف كار وو، خو زموږ عسکرو ورته اول نه اختار
وركړی وو.
ځكه نو شاهي مانې ونيول شوه او په ټولو عسکرو د مركز رابطه قطه شوه.
ځكه يې مرال خراب شو او نيشاپور هم فتحه شو.
دا وخت خبر راغی، چې شاهرخ ميرزا بغاوت كړی.
بس همدا بغاوتونه وو.

او زموږ پرې سر وو، ځکه نو زه بیرته مشهد ته راغلم.

شاهرخ ته مې وویل:

چې نور درته هېڅ نه وایم، خو لدې څخه وروسته به دې په هیواد کې سکه هم د افغانانو چلیږي.

او خطبه کې به نوم هم د افغانانو د امیر اخلي.

او لاندې سیمې به افغانستان پورې تړل کېږي، بیا به بیرته د دې ځای مشري درکړم.

تربت جام، تربت حیدري، بافرز، خواف او ترشپز

بس دغه سیمې مو پرېڅوولی.

او کندهار کې هم پاتې نشوم، ځکه چې په پنجاب کې گورگانی شهزاده د مالیاتو د ورکولو څخه انکار کړی وو.

ځکه نو ورغلم.

خو هغه وویل:

چې د مالیاتو پر ځای به د احمدشاه په قلمرو کې سند، کشمیر او پنجاب داخل شي.

مطلب پورتنۍ سیمې دې، د افغانستان د حکومت په ولکه کې وي.

دا ښه خبره وه.

ځکه مې مېرمنو یو ځل بیا د پنجاب والي کړ او هغې به خپل مالیات خه په پوره ډول رالیکل.

یو دوه کاله مو بیا خه په آرامۍ وخت تېر کړ.

خو په

کال 1167:

کي مېرمنو مړ شو.

ټولو پنجابيانو يې جنازه بڼه په احترام سره وکړه.

ډېر زيات خلک بلکې ټول پنجاب د ميرمنو په مرگ خفه شو.

ځکه مېرمنو پخپله د پنجاب شخص وو.

د پنجاب لپاره يې هېڅ د جنگ زمينه نه پرېښودله.

(ليکوال)

(...له دې څخه مور ته معلومېږي.

څوک چې له جنگ څخه خپل هېوادل په هر ډول حالت کې ساتي نو د عوامو په زړونو کې ځای نيسي.

او عوام يې تر مرگه پورې بيا احترام کوي.)

يو ځوی يې درلود.

او همغې ته يې د حکومت چارې پاتې شوې، داچې ځوی يې ډېر کوچنی وو.

ځکه يې د واک چارې ټولې مور ته پاته شوې.

د پنجاب نور اميران په دې پريکړه خفه شول.

ځکه چې يوه ښځه به څنگه د ټولو پنجابيانو د حاکميت چارې پر مخ وړي.

ځکه نو غازي الدين د پنجاب د اميرانو له ډلې څخه راپاڅېد.

په پنجاب يې حمله وکړه او پنجاب يې بغير له کوم تشدد څخه ونيو.

ځکه چې د مېرمنو مېرمن نه غوښتل، چې خپل ولايت په وينو سور کړي.

د مېرمنو مور او ځوی يې له حکومت څخه لرې کړل.

او ادينه بيگ يي خپله د پنجاب والي كړ.
د كشمير خلكو د پنجاب حالات وليدل، چې خلك يي د احمد خان پر وړاندې
كامياب شول.
نو په كشمير كې هم د سكجيوان په نوم يو شېخ بغاوت وكړ.
راساً ولاړ ولايت ته او والي خواجه كوچه يي مړ كړ.
د دې خبرو په اوريدلو باندې زه سخت خفه شوم.
ځكه نو سيده لاهور ته روان شوم، په لنډ وخت كې لاهور ته ورسېدم.
نور الدين خان باميزي مې په سكبجوان پسې وليگه.
تر څو ماته يي راوړي.
دې اخر ولي يو بيگناه والي وژلي دي.
سكجيوان يي ونيو او ماته يي راوست، داېي غيرته مو په زندان كې بندي كړ.
او تراوسه پورې بندي دي.
كشمير يي يوځل بيا د افغانستان په لويه امپراتورۍ كې شامل كړ.
زه تيار د كندهار نه راوتې وم.
ځكه نو د ډهلي په طرف روان شوم، په ډهلي كې داسې يو انسان نه وو.
چې زما مقابله وكړي.
په کرنال كې د اصالت خان يوسفزي ځوی نواب نجيب الدوله سره مخ شوم.
هغوي هم راسره يوځای شول.
د پوره طاقت سره بغير له كومې ويرې ډيلي ته ننوتو.
زه دانه وايم.

چی زموږ دا لوی ارمان وو ترڅو ډهلي ونيسو.
خو دا مهال راته ټولو عسکرو د ډيلي تخت پريښود، ځکه چې د ډهلي يو انسان
هم د اقتصاد له اړخه برابر نه وو.
ياهم شايد کومه بله خبره به وه.
دويم عالمگير مو د ډيلي پر تخت کيناوه.
او د وزارت چارې مو له غازي څخه واخيستی او د قمرالدين خان زوی نظام الدوله
ته مو په لاس کې ورکړې.
ترڅو په ښه ډول يې پر مخ يوسي.
نواب نجيب الدوله مو د هند سپه سالار وټاکه.
او گورگانی شاهزاده، احمد شاه خپله لور تیمور ته په نکاح کړه.
لدې هرڅه وروسته زه بيرته کندهار ته راغلم، ترڅو يو څه وخت په آرامه ژوند
وکړو.

پاني پت:

زه لا کندهار ته نه وم راغلې چې غازي الدين بيا بلوا جوړه کړه.
دا ځل سيکان، راجپوتان او مرهټيان هم ورسره ودریدل.
د دوی نور هيڅ وس نه رسېده.
ځکه نو دوی ټولو بې غيرتانو هلته په هند کې په مسلمانانو ظلمونه شروع کړل،
ترڅو احمدخان بيا راشي.
د دوی شمير ډير زيات وو.

او دومره شمیر زما د فوځ نه وو.
خو بس ونشوه.
ماته د افغانستان خلکو وویل:
چې ورځه پرې نور کامیایي او ناکامي د الله تعالی له لوري راځي.
د غازي الدين ملا ټولو سیکانو، راجپوتانو او مرهټیانو قوي کړه.
د هغوي شمیر درې سوه زرو ته ورسید.
ماسره خالي یوه لاره وه، ترڅو د نصیر خان څخه چې په بلوچستان کې دی.
مرسته وغواړم.
ځکه چې له هغې سره هم ډیر زیات فوځ برابرېږي.
ما له نصیر خان څخه مرسته وغوښتله، هغه نصیر خان چې دپاخون په وخت کې
د بلوچانو مشر وو.
او ټول بلوچستان چې مې ورته حواله کړی وو.
خو نصیر خان مرسته ونکړه.
نه پوهیږم ولی؟
خو دا د ځینو بې غیرته خلکو عادت دی.
چې تل به دې په سخت وخت کې یوازی پرېږدي.
گر چې ماورسره اول نه خبره کړی وه، چې زما به د دی پنجابیانو سره جگړه رازي.
او خالي می سترگې ستا او د تیمور مرستې ته دي.
خو هېڅ مرسته یې ونکړه.

د بولان له لاری پېښور ته راغلم، پېښور کې راته تیمور شاه او جهان خان اول نه ناست وو .

له دوی سره یوځای د اټک په سیند راواوړېدم.

نجیب الدوله، سعدالله خان، روهيله او شجاع الدوله هم راسره یوځای شول.

زموږ د ټول لښکر شمېر شپېته زرو ته ورسېد.

خو له بلې خوا څخه پنجابیان، هندوان او مرهټیان د درې لکو څخه هم زیات وو.

ډیر ژر مو ځان د پاني پت نومي سیمې ته راوړساره.

واقعاً چې دې ظالمانو په مسلمانانو سخت ظلمونه شروع کړي وو.

هر کله چې پښتنو دا حالات ولیدل.

نوسم د واره یې برید وکړ، جگړه پیل شوه.

د دښمن فوځ راباندې ډېر قوي وو، خو د هند مسلمانانو هم پر سکانو برید وکړ.

اوموږ هم ورته توپونه برابر کړل.

موږ د ډیرو فتحو په ترڅ کې زیات شمیر غنایم ترلاسه کړي وو.

چې دا مهال مو ترې گټه واخیسته.

په دریو توپونو سره په مرهټیانو کې غوغا گډه شوه، چې د احمدخان فوځ قوي شو.

دا چې ما د جنگ په ډگر تر اوسه ماته نه وه خوړلې او پدې سره مې ډېر لوی نوم گټلی وو.

او هر عسکر زما له نوم څخه ښار خوړنو:

ډیری یې زړه عسکرو شاته منډه کړه، خو شاته ورته تیار خپله د هند مسلمانان

ولاړ وو.

هغه چې دوي پرې ظلم کړی وو.
يو نفر هم ترې روغ رمت ونه واته.
په سکانو باندې مو د شوبلو او توپچي ځواک برابر کړ.
مرهتيان مو د ځمکني فوځ سره ونښتل،
او د راجپوتانو سره خپل مسلمانان ونښتل،
هر کله چې سيکانو خپل ځان د اور د لمبو په منځ کې وليد.
نو خالي به يې ځان ته لاره کتله او هر نفر چې به تختېده بياهم ژوندی نه پاتي کيده.
د مرهتيانو 30000 نفر په خندقونو کې يې روحه پراته وو.
دويرې او خفگان څخه ډکه ورځ وه.
د مرو په جسدونو د اسمان بازانو دورې وهلي.
مور خپل شهيدان راغونډ کړل او افغانستان ته مو راوليگل.
او د سکانو او مرهته وو، مړي مو د هر يوه کورنۍ ته ولېگل.
او دا مو هغه قوم ته وخودله چې د مسلمانانو په حقوقو باندې تېری څه معنا لري.
د اسمان وريځو د قهر نارې وهلي.
سيندونو يې د وير سلگۍ کولې او په زرگونو ميندې، او مېرمنې د راجپوتانو، سيکانو او مرهتيانو کونډې شوی.
ماچي په هغه ورځ کوم درد ليدلی.
او څومره چې خپل ضمير ته ملامت وم، هېڅکله به هم بيا نشم.

مانه غوښتل ترڅو د هغو ځوانانو غرور تر پښو لاندې کړم، چې نوي په ځوانۍ راغلي وو.

او ټوله دنیا ورته کمزورې ښکارېده.

ما دا هم نه غوښتل چې زه دې چاته خپل ځان قوي وروخایم.

زه د قتلونو او د مرګونو په ښار کې رالوی شوی یم.

خو تراوسه مې دومره درد نه وو لیدلای.

دا لومړي ځل وو چې دومره ودریدلم.

هغه ځکه چې د ډیرو میندو په غېږو کې مې د هغوی د بچو سرونه ولیدل.

د ډېرو انجونو په سترګو کې مې د هغوي د ښځې کېدو ارمان نیمګړی ولید.

واقعاً چې دا سخت زور لري.

زه به بیا نه ژوندی کیرم.

خو دا پدې کتاب کې لیکم، چې ما دا هرڅه د دې لپاره ندي کړي.

چې زه دې لوی امپراتور جوړ شم.

بلکې دلته د مسلمانانو سره د ظلم د مخنیوي په خاطر مې وکړل.

له هغې څخه وروسته زه سیده راغلم.

نصیر خان پسې هغه مې بندي کړ او سخته سزا مې ورته مقرره کړه.

واقعاً چې د داسې بې غیرته انسان لپاره همدا ښه سزا وه.

زه پوره باور لرم.

چې افغانان به د خپل هیواد پولي تر ډېره وخته وساتي.

او ان شالله چې هېڅ یرغلګر به هم بیا دغې خاوری ته په سپک نظر ونه ګوري.

ستا د عشق له وېنو ډک شول خېگرونه
ستا په لاره کې بايلي زلمې سرونه

که هر خو مي د دنيا ملکونه ډير شي
زما خخه هېرنشي داستا ښکلې باغونه

درقيب د ژوند متاع به تار په تار کړم
چه په تورو پښتانه کا گذارونه

تاته راسمه زړگي زما فارغ شي
بې له تا مي اندېښني د زړه مارونه

ددهلې تخت هيرومه چه رايا د کړم
زما دښکلې پښتونخوا د غرو سرونه

که تمامه دنيا يو خواته بل خوايي

زما خوښ دي ستا دا تش تش ډگرونه

“احمدشاه” به داستا قدر هېر نکا

که ونېسي د تمام جهان ملکونه

ليکوال:

احمدشاه بابا خپل هیواد او افغانانو ته ډیرستر خدمتونه وکړل.
د هغه په وخت کې خرقه شریفه کندهار ته راوړل شوه.
د شبرغان او کندهار ښارونه دده په امر ودان شول.
همدارنگه نور ډېر ستر کارونه چې په تاریخ کې په زرینو کړښو لیکل شوي دي.

دې سترفاتح

د ۱۱۸۶ هـ کال:

د رجب د میاشتي په شلمه نېټه د جمعي په مبارکه شپه، د عمر په یو پنځوس کلنۍ
کې یې ساه ورکړه.

او د تلپاتي ژوند په لور یې روح والوت.

انا لله وانا اليه راجعون.

ستا د عشق له وېنو ډک شول ځېگرونه
ستا په لاره کې بايلي زلمې سرونه

که هر څو مي د دنيا ملکونه ډير شي
زما څخه هېرنشي داستا ښکلې باغونه

درقيب د ژوند متاع به تار په تار کړم
چه په تورو پښتانه کا گذارونه

تاته راسمه زړگي زما فارغ شي
بې له تا مي اندېښني د زړه مارونه

ددهلې تخت هيرومه چه رايا د کړم
زما دښکلې پښتونخوا د غرو سرونه

که تمامه دنيا يو خواته بل خواي
زما خوښ دي ستا دا تش تش ډگرونه

“احمدشاه” به داستا قدر هېر نکا
که ونېسي د تمام جهان ملکونه

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**